

**Liite 3 - Kooste osallisuustyön keskeisistä tuloksista
ja niiden hyödyntämisestä**

Tampereen kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2026-2029

Liite 3 - Kooste osallisuustyön keskeisistä tuloksista ja niiden hyödyntämisestä

Sisältö

1.	Osallisuustyön kuvaus	2
2.	Keskusteluita ja kohtaamisia	8
	• Tamperelaisten illat	9
	• Vaikuta! –päivät	16
	• Pali-bussin asiakkaat	23
	• Tastun asiakkaat	26
	• Vaikuttamistoimielimet ja neuvostot	29
	• Työpaja vuokra-asuntotoimijoille	31
3.	Kyselyitä ja selvityksiä	36
	• Tampere-kysely kuntalaisille	37
	• Kysely Tampereen raadille	40
	• Kysely kiinteistöalan asiantuntijoille	47
	• Kysely opiskelijoille	52
	• Maahanmuuttaneiden asumisen ja kaupunkiympäristön käytön preferenssit –selvitys	64
	• Asunto- ja maapolitiikan linjausten 2022–2025 vaikuttavuuden arviointi	68
	• Luonnoksen kommentointimahdollisuus verkkosivuilla	74

1. Osallisuustyön kuvaus

Osallisuustyö asunto- ja maapolitiikan linjausten valmistelussa

- Asunto- ja maapolitiikan linjauksia valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä sekä asukkaiden että sidosryhmien kanssa syksystä 2024 alkaen aina loppuvuoteen 2025 saakka.
- Tamperelaisia asukkaita sekä sidosryhmiä kohdattiin kasvokkain keskusteluiden merkeissä.
- Lisäksi hyödynnettiin monipuolisesti erilaisia verkkokyselyitä ja –tehtäviä.
- Tässä koosteessa esitellään osallisuustyön kokonaisuus.
- Lisäksi pureudutaan joidenkin kohtaamisten ja kyselyiden sisältöihin sekä tuloksiin tarkemmin.

Kuva: Laura Vesa

Asukkaiden ja sidosryhmien osallistuminen asunto- ja maapolitiikan linjausten valmisteluun

2024

- Vaikutusl -päivät ysi luokkalaisilla 11-13.11. ja 19-21.11.
- Residents' evening, keskusta 9.12.

Maalis
2025

- Tamperelaisten illat: Linnainmaa 4.3., Nekala 6.3., Hervanta 18.3., Peltolampi 20.3
- Vaikutavuuden arviointi, työpaja 19.3
- Asumisen osuus strategiakyselyssä 1.3. - 4.4.

Huhti
2025

- Residents' evening, Amuri 1.4.
- Lasten parlamentin hallitus 15.4
- Rakentamisen yhteistyöryhmä 25.4.
- Kyselyt Tampereen raadille, Aktoreille, maahanmuuttajaneuvostolle ja kiinteistöalan asiantuntijoille, huhti-toukokuu

Touko
2025

- Työpaja vuokranantajille 13.5.
- Strategisen maankäytön työryhmä 22.5.
- Romanityöryhmä 27.5.

Kesä
2025

- Opiskelija-asumisen työryhmä 10.6.
- Keskustelut PALI-bussin asiakkaiden kanssa, 24.6.

Heinä
2025

- Keskustelut asumisneuvonnan asiakkaiden kanssa, heinä-elokuu.

Elo
2025

- Keskustelut Tampereen asumispäivystyksen asiakkaiden kanssa 22.8.
- Asumisen laatuwebinaarit kaupunkiseudun kuntien henkilöstölle kerran kuussa, alk. elokuu

Syys
2025

- Opiskelijakysely, elo-syyskuu.
- Asunnottomuuden vähentämisen yhteistyöryhmä 16.9.
- Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelulinjojen johtajat 17.9.
- Rakentamisen yhteistyöryhmä 26.9.
- Strategisen maankäytön työryhmä 24.9.

Loka
2025

- Useita toimijatapaamisia, syys-marraskuu.
- Maahanmuuttaja- ja vanhusneuvostot 21-22.10.
- Luonnos ja kysely verkkosivuilla 22.10-3.11.
- Asumispreferenssikysely maahanmuuttajille 27.10-16.11.

Marras
2025

- Esittely asemakaavitukselle 3.11.
- Kohtuuhintaisen asumisen tulevaisuus-työpaja 11.11.
- Vammaisneuvosto 18.11.
- Strategisen maankäytön työryhmä 21.11.

Osallistumismahdollisuuksia eri kohderyhmille

Aukkaat

Kohtaamiset:

- Tamperelaisten illat: 4 suomen- ja 2 englanninkielistä
- Yhdeksäsluokkalaisten vaikuta-päivät
- Pali-bussin asiakkaat
- Tampereen asumispäivystyksen asiakkaat
- Asumisneuvonnan asiakkaat

Vaikuttamistoimielimet ja neuvostot

- Lasten parlamentin hallitus
- Maahanmuuttajaneuvosto
- Vanhusneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Romanityöryhmä

Kyselyt:

- Aiemman kyselydatan läpikäynti
- Tampere-kysely, asumisen osuus
- Kysely Tampereen raadille
- Kysely maahanmuuttajaneuvostolle
- Tehtävät nuorten Aktorit-ryhmälle
- Kysely korkeakoulujen orientaatiopäivillä ja intranetissä
- Avoin palautelomake verkkosivuilla
- Luonnos kommentoitavana verkkosivuilla
- Maahan muuttaneiden asumisen ja kaupunkiympäristön preferenssit-selvitys

Asiantuntijat ja sidosryhmät

Kohtaamiset

- Nykyisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnin validointityöpaja
- Työpaja vuokra-asuntooimijoille
- Esittelyt prosessin aikana rakentamisen yhteistyöryhmässä
- Esittely Opiskelija-asumisen työryhmälle
- Esittely asunnottomuuden vähentämisen työryhmälle
- Esittely Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelulinjojen johtajille
- Tapaamiset lukuisien toimijoiden kanssa

Kyselyt:

- Kysely kiinteistöalan asiantuntijoille
- Luonnoksen kommentointimahdollisuus verkkosivuilla lokakuussa 2025.

Kaupungin henkilöstö

- Pienryhmäkeskustelut eri teemoista kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka-palveluryhmässä
- Yhteistyö maankäyttöpolitiikan, ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjausten sekä lumo-ohjelman valmistelijoiden kanssa
- Esittely asemakaavoituksen viikkopalaverissa
- Asumisen laatu-webinaarisarja kaupunkiseudun kuntien asiantuntijoille
- Esittelyt strategisen maankäytön työryhmälle ja PIM-ryhmälle
- Esittelyt elinvoiman ja kaupunkiympäristön palvelualueiden johtoryhmille
- Esittelyt pormestarin ja konsernihallinnon johtoryhmille

Kaupungin luottamushenkilöt

Asunto- ja kiinteistölautakunta (vanha)

- Syötteiden esittely
- Työpaja asunto- ja maapolitiikan teemoista
- Nykyisten linjausten vaikuttavuuden arvioinnin esittely

Asunto- ja kiinteistölautakunta (uusi)

- Työpaja: suuntaviivat valmistelun tueksi
- Luonnoksen esittely (Asunto- ja kiinteistö- ja yhdyskuntalautakunnan yhteiskokous)
- Tilannekatsaus
- Päätöksästitely

Yhdyskuntalautakunta

- Luonnoksen esittely (lautakuntien yhteiskokous)

Kaupunginhallitus:

- Tilannekatsaus
- Päätöksästitely

Kaupunginvaltuusto:

- Päätöksästitely

Osallisuustyön tulosten hyödyntäminen

- Kaikki kohtaamiset dokumentoitiin. Kyselyiden tulokset käytiin huolellisesti läpi.
- Kuntalaisten ja sidosryhmien kommenteista ja kyselyiden tuloksista muodostui kattava tietopohja asunto- ja maapolitiikan linjausten laadinnan tueksi.
- Osallisuustyössä kertyneitä keskeisiä viestejä tuotiin valmistelun edetessä myös luottamushenkilöiden tietoon osana tilannekatsausten esittelyjä.
- Asunto- ja maapolitiikan linjausten luonnos oli valmistuttuaan nähtävillä ja kommentoitavana kaupungin verkkosivuilla 22.10.-4.11.2025 välisenä aikana.
- Luonnoksesta saadun kyselypalautteen sekä vanhusvammais- ja maahanmuuttajaneuvostoissa käytyjen keskusteluiden perusteella tehtiin useita lisäyksiä ja tarkennuksia linjausten lopulliseen versioon.

Kuva: Kaisu Kammonen

2. Keskusteluita ja kohtaamisia

Tamperelaisten illat

Residents' evening 9.12.2024, G Livelab Tampere

Asuminen ja asuinalueet

- Asukkaat olivat tyytyväisiä nykyiseen kotiinsa ja asuinalueeseensa. Asuntoja pidettiin laadukkaina ja asuinalueita siisteinä sekä rauhallisina.
- Osa kannatti kohtuuhintaisen asumisen lisäämistä. Osa ei tunnistanut tarvetta kohtuuhintaisen asumisen lisäämiseksi.

Viestintä ja markkinointi

- Asukkaita kiinnosti tieto kansainvälisen asukkaan mahdollisuuksista kiinteistön, asunnon tai tontin ostamiseen Tampereelta (kriteerit). Ja mistä tietoa ostamisesta saa? Miten niitä ostetaan?
- Alueiden tonttihinnoista pitäisi tiedottaa avoimemmin. Tietoa tulisi olla helpommin saatavilla englanniksi.
- Tarvitaan myös englanninkielistä viestintää, esim. asumisen eri mahdollisuuksista ja tonttijaosta.
- Tarvitaan kohdennetumpaa markkinointia kansainvälisten asukkaiden tavoittamiseksi (esim. kyselyt ja tapahtumat).
- Sosiaalisen median, LinkedIn-alustan tai sosiaalisen median vaikuttajien (TikTok) hyödyntäminen.
- Jalkautuminen asukkaiden pariin, esim. yliopistolle.

Kuva: Laura Vesa

Tamperelaisten ilta 4.3.2025, Linnainmaa

Toiveita asumisen suhteen:

- Lisää senioriasumista itäpuolelle kaupunkia - myös pienkerrostaloihin tain rivitaloihin.
- Nykyinen omakotitalo on käynyt työlääksi. Olisi hyvä ikääntyessä pystyä asumaan lastenlasten lähellä.
- Yhteisöllinen asuminen nousi esiin monen ikääntyvän puheissa: esimerkiksi kolmen tai neljän ikääntyvän naisen kimppekämppeä, joissa palvelut lähellä.
- Tampereelle tarvitaan muutakin kuin miljoona-asuntoja.
- Ei liian pieniä asuntoja opiskelijoille.
- Pienimittakaavaista rakentamista. Asuntojen yhteyteen omat pienet pihat.
- Kattopuutarhoja, joissa asukkaiden omat viljelylaatikot. Osa viljelylaatikoista voisi olla myös yhteisiä

Kommentteja Tampereen maapolitiikasta:

- Miksi ei voi ostaa omaksi tonttia? Vuokria nostetaan kohtuuttomasti.
- Mietityttää, pitäisikö vuokratontilla sijaitseva omakotitalo myydä pois.
- Toivottiin omaksi lunastettavia tontteja.

Kaupunkiympäristö

- Toiveissa ulkokuntosali Itä-Tampereelle
- Tampereella on viime aikoina tehty paljon täyttömaata vesistöihin. Sen kestävyys arveluttaa.
- Tampere voisi ottaa Singaporesta mallia: suurkaupunki, jossa on paljon viherkeitaita.
- Kaupunkiympäristöltä toivottiin kauneutta, pihaille ja lähiympäristöön vehreyttä.
- Ei liian massiivista rakentamista eikä muurimaisia taloja. Kalevan ja Ranta-Tampellan uusien talojen mittakaava tuntuu liian massiiviselta.
- Uusille alueille voisi luoda identiteettiä paikallishistoriasta ja alueiden aiempien asukkaiden tarinoista ammentaen. Esim. kadunnimillä ja opastetauluilla, jotka kertoisivat alueen historiasta.
- **Kokemuksia omasta asuinympäristöstä:**
- Luhtaankadun pienkerrostaloja kehuttiin: asukas arvostaa viihtyisiä pihoja ja mittakaavaa.
- Linnainmaalla on monen mielestä kaikki on hyvin: Palvelut vieressä, paljon vehreyttä ja toimiva paikallisliikenne. Poikittaisliikenteellä pääsee Kaukajärvelle uimaan.

Tamperelaisten ilta 6.3.2025, Nekala

Kuva: Jarno Koskinen

Ajatuksia asumisesta:

- Monenlaisille perheille koteja.
- Alueelle monipuolisia asumisen mahdollisuuksia senioreille, jotta pientaloja vapautuisi lapsiperheille - muitakin kuin varallisuusrajallisia.
- Tampereella asumista ei koettu kamalan kalliiksi ympäryskuntiin verrattuna. Koskee sekä vuokra- että omistusasumista.
- Isompia asuntoja.
- Edullisia, kelan rajoihin meneviä asuntoja.
- Etsivässä työssä huomaa asunnottomuuden lisääntymisen.
- Asumisen tuki, ja asumisen turvaamisen onnistuminen on tärkeää.

Kommentteja Tampereen maapolitiikasta:

- Omakotitonttien tulisi olla kaikkien haettavissa perhemuodosta riippumatta.
- Tamperelaisuusvaatimus saisi olla edelleen voimassa omakotitonttien hakuehdoissa.
- Pieniä vuokratontteja.

Kaupunkiympäristö:

- Vehreys on tärkeää – ei viheralueiden raivaamista asumisen tieltä.
- Säilyttävää täydennysrakentamista, ei vain purkavaa.
- Myös 1970-luvun rakennusten arvot tunnistettava.
- Kiertotalous purkavassa täydennysrakentamisessa – rakennusosat kierto.

Tamperelaisten ilta 18.3.2025, Hervanta

Kuva: Jarno Koskinen

Ajatuksia asumisesta

- Asuntoja senioreille ostoskeskuksen yhteyteen – ostoksille parkkihallin kautta kuivin jaloin.
- Kohtuuhintaisia asuntoja, joihin rahat riittää.
- Tarvitaan esteettömiä ja turvallisia asuntoja rauhallisilta alueilta.
- Asumiskustannukset huolettavat.
- Asunnottomuus näkyy nyt enemmän kuin koskaan, Myös ulkona majailu ja asunnottomuusuhan alla olo.
- Tarvitaan asuntoja, mutta myös palveluita ja tukea.
- Toivottavasti välivuokramalli tulisi käyttöön.
- Asunto- ja maapolitiikan linjausten osallisuustyössä eri kohderyhmät huomioitava – ei pelkkää digiosallistumista.
- Asunnottomuuden kierre: Kadulta on vaikea lähteä aamulla työkkäritapaamiseen.

Ajatuksia Hervannasta:

- Ei virkistysmetsiin rakentamista.
- Hervannan imago – metsät & luonto. Tarvitaan kaupunginosien brändäystä, sillä vanha maine istuu tiukassa.
- Hervanta on hyvä paikka asua: Puistoruokailu, kuntoportaat, palvelut lähellä ja niihin pääsee, metsät, luonto.
- Tiiviys: aiemmin Pohjois-Hervannassa oli ikkunasta avarat näkymät. Nyt vain naapurin seinä.
- Täydennysrakentamisessa huolettaa työmaavaihe, esim. louhinnat naapurissa voivat vaurioittaa omaa asuntoa.
- Talvikunnossapito huolettaa.

Tamperelaisten ilta 20.3.2025, Peltolammi

Ajatuksia asumisesta

- Uusista asunnoista ei saa tehdä liian pieniä – 40 m² olisi hyvä minimikoko.
- Senioritaloa +55-vuotiaille toivottiin alueelle.

Maapolitiikka

- Erästä tonttivuokran tuleva nousu taloyhtiössä ei huoleta.
- Tiedusteltiin, olisiko mahdollista lunastaa taloyhtiön vuokratontti omaksi.

Ajatuksia asuinympäristöstä

- Luontoa arvostetaan – ei haluta katsoa ikkunasta toisia asuntoja.
- Alueen luonnonsuojelualuetta (Pärrinkoski) arvostetaan.
- Yksi ei halua ratikkaa alueelle.
- Toive laavusta alueelle.

Kuva: Jarno Koskinen

Residents' evening 1.4.2025 Tampereen kansainvälinen koulu, Amuri

- Omakotitonttien tulisi olla kaikkien haettavissa
- Asumisen laatu määrittää pitkälle asukkaan hyvinvointia.
- Lisää rivitaloja.
- Lisää taloja joissa on uima-altaita.
- Suurempia asuntoja.
- Asuntoja tulisi suunnitella niin, että ne sopisivat paremmin kimppekämpiksi (mm. useampi kylpyhuone asunnossa).
- Keskusteltiin laajemminkin asuntojen joustavuudesta: jaettavista ja yhdistettävistä asunnoista, ja asuntojen sisäisistä tilamuutoksista.
- Kestävää rakentamista ja vuokra-asuntoja tamperelaisille.
- Hyviä puolia Tampereessa; vehreys, leikkipuistot. Huonoja puolia: melu, pöly, autot
- "I still like to live in Tampere"

Kuva: Kaisu Kammonen

Vaikuta! –päivät

Vaikuta! –päivät

- Yhdeksäsluokkalaisten Vaikuta! -päivä on kokonaisuus, johon koulu ilmoittaa kaikki yhdeksäsluokkalaiset.
- Päivän tavoitteena, että nuoret pääsevät vaikuttamaan ajankohtaisiin aiheisiin, lisäksi päivä opettaa erilaisia vaikuttamisen väyliä ja innostaa osallistujia vaikuttamaan.
- Vaikuta! -päiviin luodaan koulukohtainen mobiilisti pelattava joukkuepeli Seppo.io -sovelluksella. Peli koostuu vaikuttamiseen liittyvistä yleistehtävistä sekä työpajoista.
- Olimme mukana syksyn Vaikuta! –päivillä 11-13.11.2024 ja 19-21.11.2024
- Syksyn Vaikuta! –päiville osallistuivat Tesoman, Takahuhdin, Juhannuskylän, Kaukajärven ja Kämmenniemen koulujen, Kansainvälisen koulun FISTA:n sekä pienluokkien ysiluokkalaisten, eli noin puolet Tampereen ysiluokkalaista.
- Kysyimme asumisen unelmista nuorilta, koska asunto- ja maapolitiikan linjausten päivitystyö on käynnistynyt. Nyt siis vaikutetaan siihen, minkälaisia asuntoja Tampereella on tulevaisuudessa.
- Kaksiosaisen tehtävämme teki n. 500 nuorta, eli noin puolet syksyn Vaikuta! –päiville ilmoittautuneista.

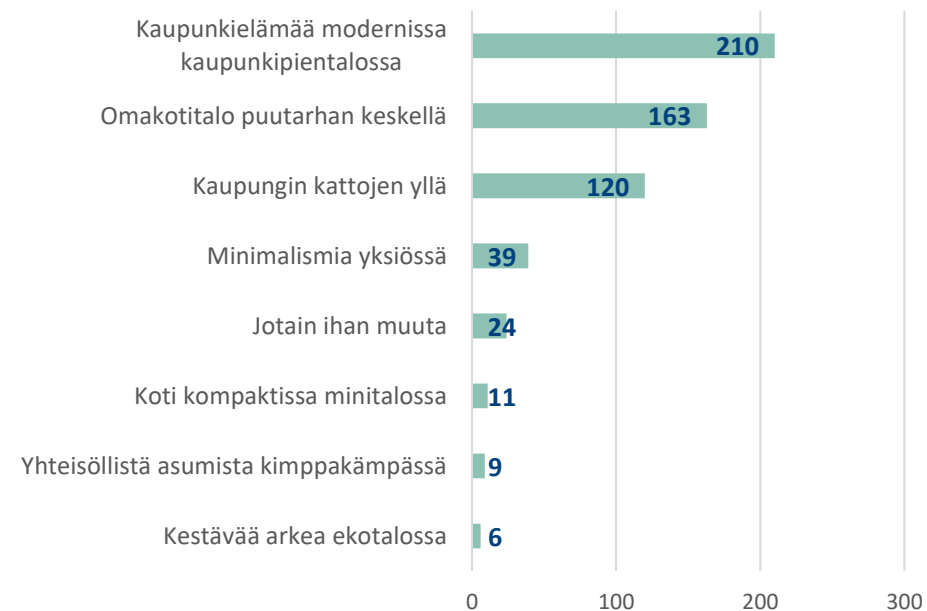

Kuva: Kaisu Kammonen

Asumisen unelmakartat

- Ensimmäisenä tehtävänä oli valita valmiista unelmakartoista oma suosikki, tai kirjoittaa vaihtoehtoisesti omasta unelma-asunnosta, jos valmiista ei löydy suosikkia.
- Ääniä annettiin noin 580.

Tulokset

Kuva: Kaisu Kammonen

Kysely tulevaisuuden asumisesta

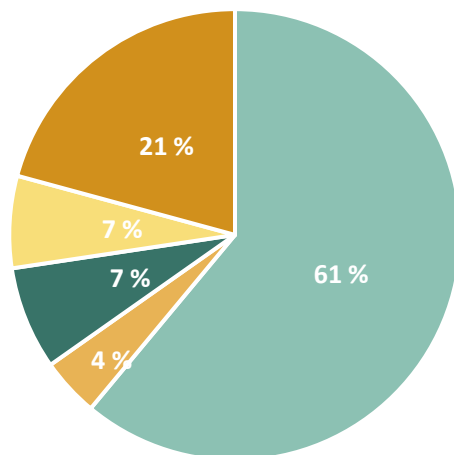
- Toisena tehtävänä oli vastata lyhyeen kyselyyn tulevaisuuden asumistoiveista 20-, 30- ja 60-vuotiaana:
  - Mieluisin tulevaisuuden asuinpaikka
  - Mieluisin tulevaisuuden talotyyppi
  - Mieluisin tulevaisuuden asunnon hallintamuoto
- Kyselyyn vastasi 501 nuorta.

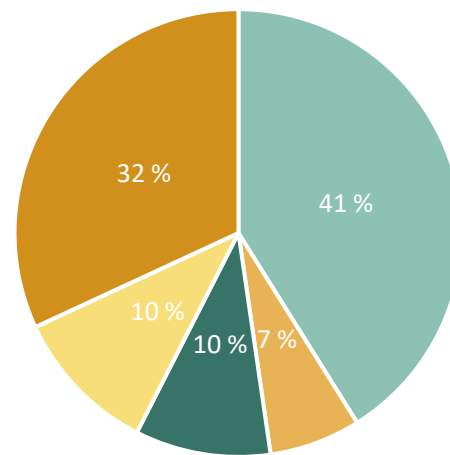
Kuva: Kaisu Kammonen

Tulevaisuuden asuinpaikka

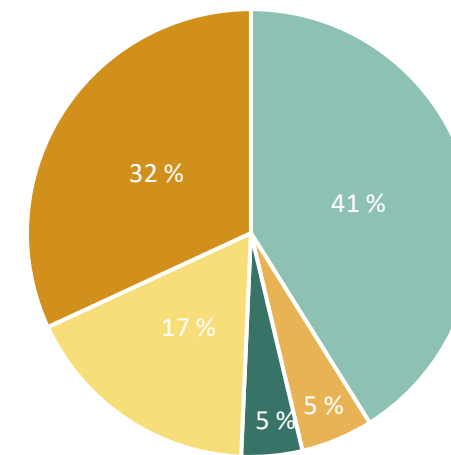
20-vuotiaana haluaisin asua

30-vuotiaana haluaisin asua

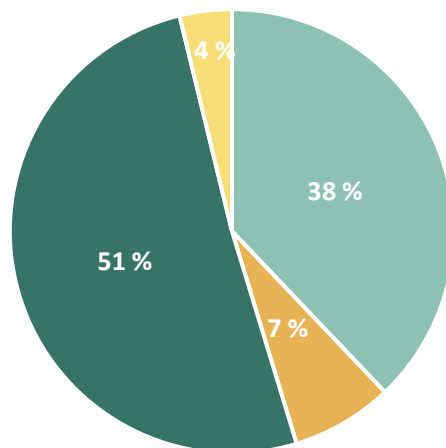
60-vuotiaana haluaisin asua

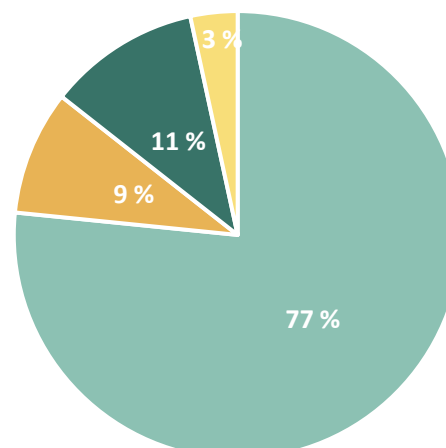
- Tampereella
- Tampereen naapurikunnassa
- Pääkaupunkiseudulla
- Muualla Suomessa
- Ulkomailla

Talotyyppi

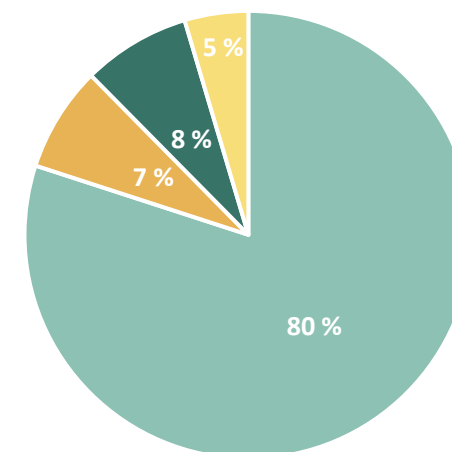
20-vuotiaana haluaisin asua

30-vuotiaana haluaisin asua

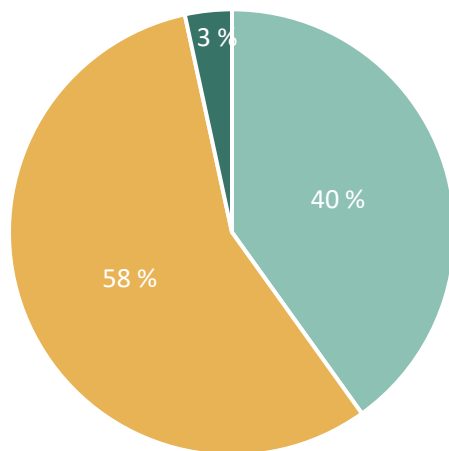
60-vuotiaana haluaisin asua

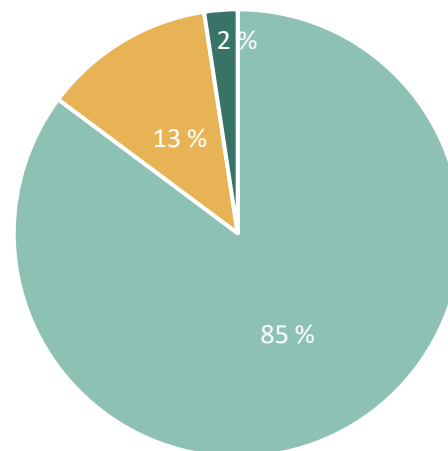
■ Omakotitalossa ■ Rivitalossa ■ Kerrostalossa ■ Jossain muussa

Hallintamuoto

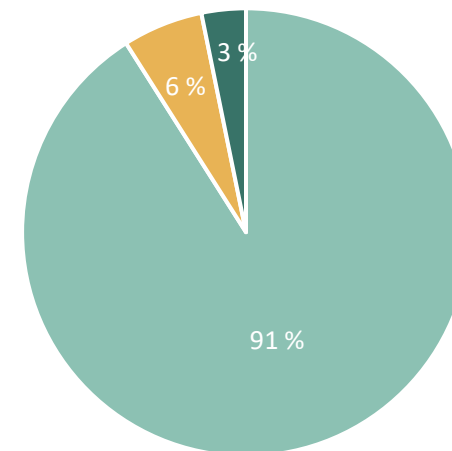
20-vuotiaana haluaisin asua

30-vuotiaana haluaisin asua

60-vuotiaana haluaisin asua

■ Omistusasunnossa ■ Vuokra-asunnossa ■ Jossain muussa

Pali-bussin asiakkaat

Pali-bussin asiakkaat

Vietimme aamupäivän 24.6.2025 Pali-bussin kyydissä keskustan ja Tesoman välisellä reitillä. Keskustelimme matkustajien kanssa seuraavista kysymyksistä:

- Minkälainen olisi sinulle paras koti lähivuosina?
  - Onko se nykyinen kotisi, vai joku muu?
  - Jos nykyinen, niin mikä tekee siitä sinulle sopivan?
- Kaipaako muiden ihmisten seuraa ja apua arjessasi?
  - Esimerkiksi naapurit, omat läheiset tai vaikkapa kotihoito tms.?
  - Saatko sitä tarvittaessa arjessasi?
- Miten kaupunki voisi paremmin huomioida ikäihmisten asumisen tarpeita?

Kuva: Sini Lempinen

Pali-bussin asiakkaiden ajatuksia asumisesta

Minkälainen olisi sinulle paras koti lähivuosina? Onko se nykyinen kotisi, vai joku muu?

- "Olen asunut tällä alueella jo yli 40 vuotta, joten en täältä haluaisi kauas lähteä. Hissi jää kerroksen puoleenväliin, joten pitkään en ehkä pysty tässä asumaan. On haettu Peurankallion palvelutaloon. Haluaisin muuttaa vuokralle johonkin esteettömään asuntoon, ehkä uudelle alueelle Lidlin lähelle."
- "Asun omistusasunnossa. Jos kunto huononee, niin tarvitaan palvelusasumista. Muutin nykyiseen asuntooni 2006. Muutin Lentävänniemestä, kun asuin siellä talossa, jossa ei ollut hissiä. Nyt pääsen kotiovelle asti ilman rappusia. Ei harmita että muutin pois Lentävänniemestä, kun siellä suunnalla on alueet rakennettu täyteen. Nyt tosin Tesomalla tehdään samaa."
- "Nykyinen asunto on hyvä: asun rivitalossa, jossa ikäraja on +55 vuotta. Asunto on maan tasalla ja siinä on oma pieni piha. Aiemmin asuin toisessa kerroksessa, mikä oli hankalaa liikkumisen kannalta. Nykyinen alue on ihana ja uimarantakin on ihan lähellä."

Kaipaatko muiden ihmisten seuraa ja apua arjessasi?

- "En tarvitse arjessa muita palveluita kuin pali-bussin, jolla pääsee Tipotielle. Kaikki muu onnistuu kyllä."
- "Siivousapua tarvitsisin. Ennen tässä oli hyvä lähiravintola, mutta se lopetti, ja uusi ravintola ei ole niin mieleeni. On minulla seuraa, soittelen ystävien kanssa pari kertaa päivässä."
- "En tunne yksinäisyyttä, viihdyn hyvin itseni kanssa. Apua saan lapsilta"
- "OmaNaapuri-yhteisökahvila on hyvä, täällä tapaa tuttavita. Siskot auttavat arjessa. Samoin naapuri. Jäin yksin, ja voisin muuttaa pienempään asuntoon, mutta en halua muuttaa muualle, kun täällä on naapuriyhteisö."
- "Sellainen asuminen olisi hyvä, jossa kukin saa halutessaan olla rauhassa, mutta pääsee myös viettämään aikaa yhdessä muiden kanssa halutessaan"

Miten kaupunki voisi paremmin huomioida ikäihmisten asumisen tarpeita?

- "Sellainen asumismuoto toisi turvaa, missä kaikki saavat asua omissa asunnoissaan, mutta apuakin saisi, jos tarvitsisi. Siellä olisi myös tiloja yhteisöllisyydelle tai yhteisöllistä tekemistä."
- "Senioriasuntoja tarvitaan lisää, kun hyvinvointialueen palveluita leikataan. Yhteisö toisi silloin turvaa."
- "Pitäisi muistaa, että kaikki eivät ole diginatiiveja. Kaikki palvelut ovat nykyään netissä, ja kaikki eivät käytä nettiä. Nekin jotka osaavat, ovat varovaisia erilaisten huijausten pelossa. Kotitori on hyvä, siltä pääsee alkuun."
- "Keskustaan ei ikäihmisille asuntoja, koska se on turvaton. Sinne on hankala päästä, ja se slummiutuu, kun ei ole enää tarjolla palveluita muille kuin tietyn tyyppisille ihmisille".
- "Pali on ihan paras palvelu. Pääsee ovelta ovelle joustavasti".

Tampereen asumispäivystyksen asiakkaat

Tastun asiakkaat

Vierailimme Tampereen asumispäivystys Tastussa 22.8.2025 ja haastattelimme Tastun asiakkaita. Keskustelimme mm. seuraavista kysymyksistä:

- Minkälainen tie on johtanut Tastuun?
- Minkälaista apua tai tietoa olisit tarvinnut aikaisemmin asumiseen liittyen?
- Mikä toisi sinulle turvaa ja varmuutta omaan asumiseesi liittyen?
- Minkälainen olisi unelmiesi koti tulevaisuudessa?

Tastun asiakkaiden ajatuksia asumisesta

Minkälainen tie on johtanut Tastuun?

- ”Sain hädön ja jäin siitä sitten asunnottomaksi. Menin siitä mutsille. Oon ollut täällä nyt 7 kk.”
- ”Asunnottoman identiteetti on mulla vahva. Vaikka nyt on vuokrasopimus täällä, niin pidän itteeni asunnottomana. Ei toi koppi oo mun koti.”
- ”Mulla tuli häätö. Häätöpäivänä tulin tänne. Oon tehnyt pitkään töitä. Menetin työt ja se oli lopun alku. Sitten jämähdin paikoilleni. Sitten kun aloin pyytää apua, se oli jo liian myöhäistä. Menetin kaikki: mielenterveys, tyttöystävä, työ, asunto.”
- ”On tosi hienoa että Tampereella on tällainen paikka. En tiiä, mitä olisin tehny ilman tätä.”
- ”Muuten meni hyvin mutta sitten kun yksityinen asunnonomistaja kuoli ja tuli perijä, niin alamäki alkoi. Tuli häätö. Syynä oli joku peruskorjaus. Asuin 35 vuotta samassa kodissa.”

Minkälaista apua tai tietoa olisit tarvinnut aikaisemmin asumiseen liittyen?

- ”Olisin tarvinnut tietoa tuesta, mitä olisin voinut saada. Esim. ehkäisevä toimeentulotuki.”
- ”Mulle kyllä kaverit sanoi, että irtisano kämppä ja eti halvempi, koska mun kämppä oli ihan ylikallis. Mutta en kuunnellu. Olisin vaan tarvinnu sellaisen väliintulon, että joku olis pysäyttäny ajoissa.”

Mikä toisi sinulle turvaa ja varmuutta omaan asumiseesi liittyen?

- ”Ei mikään muu kuin se, että on varma tulonlähde. Oon ite korjannu mun muut ongelmat. En nää että ongelmia olis jatkossa. Nyt tiedän oman tilanteen varomerkkejä, milloin mun tarvii pyytää apua, ja osaan vastaanottaa apua. Oon aikaisemmin ajatellu että selviän kaikesta, mutta nyt tiiän että tarviin apua. Maksan oppivelkoja omista virheistä.”

Minkälainen olisi unelmiesi koti tulevaisuudessa?

- ”Voisin muuttaa minne vaan, missä olisi kauppa lähellä.”
- ”En osaa sanoa, kun ei oo semmoista koskaan ennen kysyty, enkä oo sitten semmoista ajatellukkaan. ”
- ”Haluisin asua lähellä keskustaa, mutta kumminkin rauhaa. Hyvät kulkuyhteydet töihin ja salille. +30 m².”
- ”Jaa, taas kysyt vaikeita. Tavallinen ryttö riittää. Se riittää että kämpässä on sänky ja jääkaappi. Se että saan olla rauhassa. En tykkää laitoksista.”
- ”Pienempikin riittää. Tuo koppikin riittää.”
- ”Voisi vaihtaa paikkakuntaa, voisi olla hyvä juttu”.

Vaikuttamistoimielimet ja neuvostot

Maahanmuuttaja-, vanhus- ja vammaisneuvostot

Valmisteluvaihe:

Asunto- ja maapolitiikan linjausten valmistelusta kerrottiin lyhyesti maahanmuuttajaneuvostossa 1.4.2025.

Neuvostolle suunnattiin verkkokysely, jossa kysyttiin kaksi kysymystä:

1. Miten maahanmuuttajataustaiset asukkaat voisi huomioida linjausten valmistelussa
2. Miten maahanmuuttajataustaiset asukkaat voisi huomioida linjausten sisällössä?
Esim. asumistoiveet, asumiskustannukset, alueellinen eriytyminen

Kyselyyn ei tullut vastauksia.

Luonnosvaihe:

Asunto- ja maapolitiikan linjausluonnosta esiteltiin neuvostoissa seuraavasti:

- Maahanmuuttajaneuvosto 21.10.2025.
- Vanhusneuvosto 22.10.2025.
- Vammaisneuvosto 18.11.2025.

Luonnoksen sisällöstä ja asumisen teemoista käytiin kaikissa neuvostoissa vilkasta keskustelua.

Keskustelussa esiin nousseita näkökulmia hyödynnettiin luonnoksen viimeistelyssä valmiiksi linjausdokumentiksi sekä linjausten vaikutusten ennakoarvioinnissa.

Työpaja vuokra-asuntotoimijoille

Työpaja vuokra-asuntotoimijoille

Kokoonnuimme vuokra-asuntotoimijoiden kanssa 13.5.2025 keskustelemaan asunto- ja maapolitiikan syötteistä. Työpajaan osallistui edustajia noin kymmenestä vuokra-asuntoyhteisöstä.

1. Kasvu ja maapolitiikka

- Riittävä asuntotuotanto
- Vastuullinen ja pitkäjänteinen maapolitiikka
- Elinkeinopolitiikan edistäminen

2. Hyvinvointi ja asumisen turvaaminen

- Kohtuuhintaisuus
- Hyvinvoivat ja sosiaalisesti kestävät asuinalueet
- Erityiset asumisen tarpeet

3. Laatu ja kestävyys

- Monipuoliset asumisen vaihtoehdot
- Asumisen laatu
- Kestävä rakentaminen

Vuokra-asuntotoimijoiden terveisiä linjausten valmisteluun – Kasvu ja maapolitiikka

Riittävä asuntotuotanto

- Isommat kannustimet pysäköintinormiin
- Normaalikäytäntöä isomman tonttitehokkuuden mahdollistaminen
- Kannustimet neutraaleiksi! Ei materiaalisidonnaisuuksia, esim. puu
- Vanhojen tehottomien kaavojen tehostaminen oikea-aikaisesti kasvun vyöhykkeellä
- Tampereen tulee varautua nykyisen suuruiseen voimakkaaseen kasvuun (voimakkaampi kasvuvauhti olisi kestävä)
- Nyt keskittymistä tiettyihin uusiin alueisiin, myös täydennysrakentamista joka suunnalle

Vastuullinen ja pitkäjänteinen maapolitiikka

- Ekologisesti kestävä ”pohjavire” kaikille hankkeille, mutta ei erillisiä ”ekokylä”
- Sosiaalisen kestävyden painotukset tietyille alueille
- Muutostilanteissa huomioitava hankkeiden pitkäjänteisyys
- Voisiko tontin ostaa, eikä vain vuokrata (Varke-kohde) -> Sama kysymys muillekin omistusmuodoille
- Pitkän tähtäimen suunnitelma tonttien luovutukseen (toimijoiden investointien suunnittelu)
- Asuntojen omistus- ja hallintamuotojen sekoittaminen
- Tonttitarjontaa eri puolilta kaupunkia, eri tyyppisille toimijoille (isot ja pienet)

Elinkeinopolitiikan edistäminen

- Kaavaprosessin aikana kohtuuhintaisen asumisen huomioiminen (kaupungin maalla)
- Jos halutaan liiketiloja kohtuuhintaisen asumisen yhteyteen, tarvitaan kaupungilta 100 % varma rahoitus
- Liiketilän helppo muunneltavuus käyttötarkoituksen osalta, jos jää tyhjilleen
- Liiketilän kaltainen tila (kaupunkikuva) - ei määritelty liiketiläksi
- Edulliset asunnot työntekijöille

Vuokra-asuntotoimijoiden terveisiä linjausten valmisteluun – Hyvinvointi ja asumisen turvaaminen

Kohtuuhintaisuus

- Kohtuuhintaisuuden edistäminen asemakaavoituksessa, kokeilut
- Monipuolinen asuntojakauma vs. kokonaisvuokra kohtuullinen
- Kaavoituksen tulisi aidosti mahdollistaa kohtuuhintaisuus eikä se saisi johtaa kalliisiin ratkaisuihin (pysäköinti, muodot)
- Muukin kuin ”ara-tuotanto” voisi olla kohtuuhintaista
- Kohtuuhintaiseen ”tonttintahintatuki” jos ei varke-rahoitusta?
- Tarkoittaako asumistuen raja tai toimeentulotuen raja kohtuuhintaista?
- Kohtuuhintaisuuden edistäminen -> Vaikuttaminen valtakunnallisesti
- Kaupungin kasvava rooli rahoituskentässä, kaupungin takaukset?

Hyvinvoivat ja sosiaalisesti kestävät asuinalueet

- Palvelut kuntoon kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
- Turvallisuus: kulkureitit, valaistus
- Täydennysrakentamiseen monimuotoisuutta
- Yhteistyö eri vuokatoimijoiden kesken
- Aluekehityksen ohjaaminen: asuntojakauma, palvelut, erityisryhmien integroiva malli, yli seinien yhteisöllisyys
- Keskustan segregaatiota kiihdyttävät tähtihankkeet – kohtuuhintaisuus huomioitava erityisesti keskustassa
- Sosiaalinen sekoittaminen, 30/70-määritys, negatiivisen segregaation ehkäisy
- Asuntokoot vanhenevassa asuntokannassa

Erityiset asumisen tarpeet

- Asumisneuvonta on entistä tärkeämpää -> lisäresurssia
- Nykyiset toimet eivät ole riittäviä
- Kaavoituksen kesto isoin pullonkaula erityisryhmien asumiseen
- Tuetun asumisen huomioiminen kaikissa hankkeissa -> myös kaupungin tähtihankkeisiin
- Ikääntyneiden asumisen mahdollistaminen ”normaaliympäristössä”
- Kannustimet, tontinluovutuksen tontinvuokrien alentaminen niiltä, jotka todennetusti toteuttavat kohtuuhintaista asumista
- Ikäihmisten asumisen varmistaminen mahdollisimman pitkään ”normaalissa asumisessa” ja tutulla alueella

Vuokra-asuntotoimijoiden terveisiä linjausten valmisteluun – Laatu ja kestävyys

Monipuoliset asumisen vaihtoehdot

- Tiiviimpää kaupunkirakennetta
- Pienimittakaavaisten talotyyppien osuuden lisäämiselle ei tarvetta
- Pienimuotoinen vuokra-asumisessa kannattamatonta: rakennuskustannukset, ylläpitokustannukset, hallinto

Asumisen laatu

- Muuntojoustavuus – tarpeet muuttuvat tulevaisuudessa rakentamisajankohtaan verrattuna
- Onko kohtuuhintaisuus jo itsessään innovaatio?
- Suurin kustannusvaikutus hankkeiden kestolla -> määräaika kaavoitukseen
- Konseptikerrostalo
- Vastaako asumisen laatu asumispreferenssejä?
- Asumisen laadun palkitseminen tontinluovutuksessa

Kestävä rakentaminen

- Kestävyys pitäisi olla sisäänrakennettuna toimialalla
- Materiaalineutraalit vaatimukset!
- Kaupunkivihreän edistäminen tontinluovutuksessa vaatii realismia
- Tiivistyvää kaupunkia! Vähentää luontokatoa!
- Porkkanatyökälu vastuulliseen kasvuun -> vähempi CO_2 -> enempi kem^2
- Hiilijalanjäljen tarkastelulle oikea aikalupavaiheessa. Muuten se on vain toteamista.

3. Kyselyitä ja selvityksiä

Tampere-kysely kuntalaisille

Tampere-kysely kuntalaisille

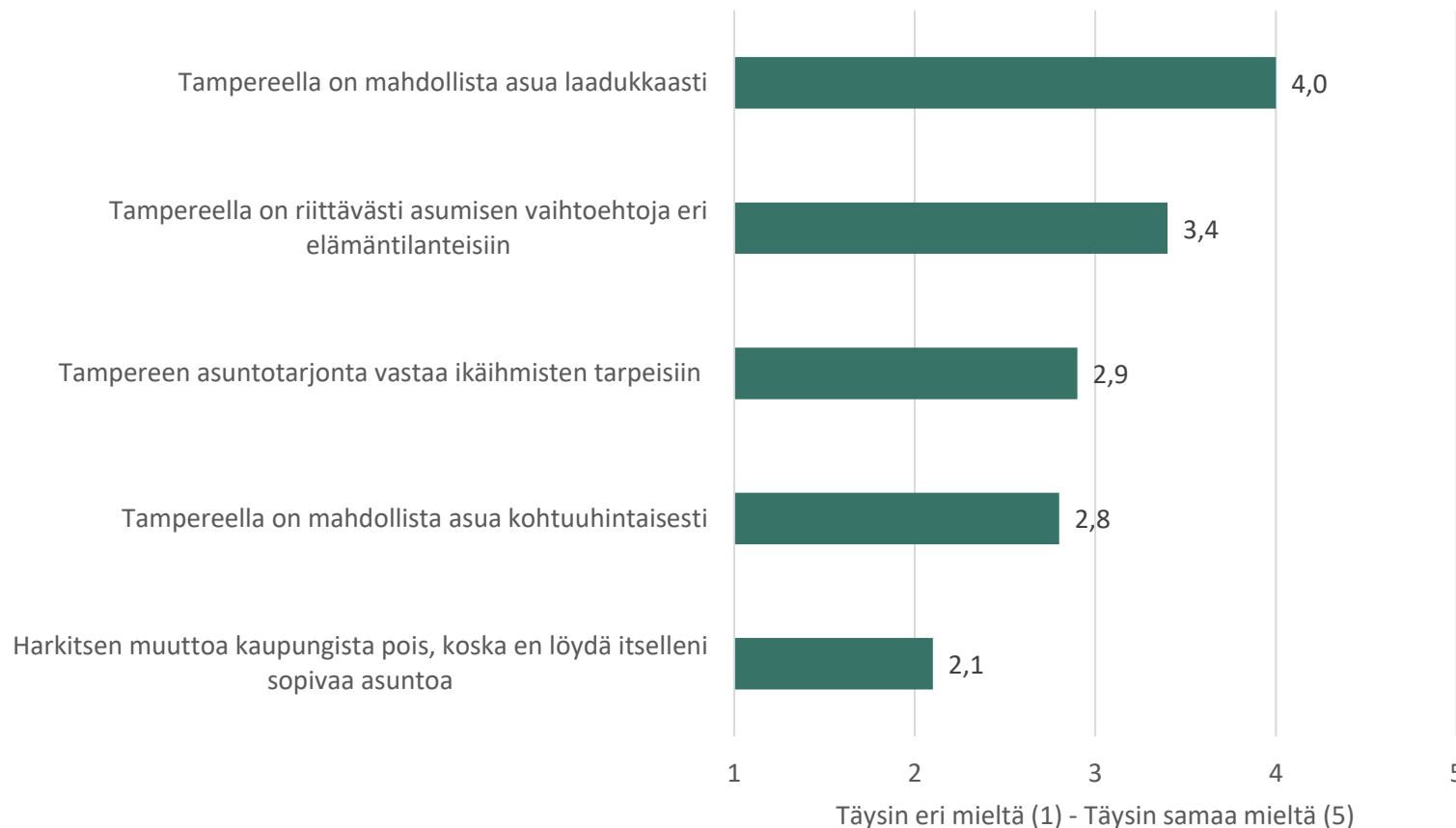
- Strategiavalmistelun tueksi toteutettu Tampere-kysely oli avoinna 1.3 - 4.4.2025.
- Kysely toteutettiin sekä suomeksi että englanniksi. Lisäksi vastauksia kerättiin erillisen saavutettavan kyselyn avulla.
- Suomenkieliseen kyselyyn saatiin 3146 vastausta, englanninkieliseen kyselyyn 302 vastausta ja saavutettavaan kyselyyn 36 vastausta.
- Paperisia vastauksia oli yhteensä 155.
- Kysely koostui neljästä eri osiosta:
  - Arki ja palvelut: 1845 vastausta
  - **Asuminen ja kaupunkiympäristö: 1817 vastausta**
  - Kestävästi kehittyvä kaupunki: 1320 vastausta
  - Kansainvälinen tamperelainen: 917 vastausta

Kuva: Mikko Vares

Otteita Tampere-kyselyn asuminen ja kaupunkiympäristö- osion tuloksista

Mitä mieltä olet seuraavista asumiseen liittyvistä väittämistä?

Asuminen ja kaupunkiympäristö osioon vastasi 1817 eli 77% kaikista strategiakyselyyn vastanneista.

Kysymyksen ”Miten asumista voisi mielestäsi parantaa Tampereella?” vastauksissa korostuivat seuraavat teemat:

- Kohtuuhintainen asuminen kaikille väestöryhmille
- Hyvät liikenneyhteydet ja toimiva infrastruktuuri
- Vihreät ja viihtyisät asuinalueet
- Ikääntyneiden tarpeiden huomioiminen

Kysely Tampereen raadille

Kysely Tampereen raadille

- Tampereen raati on verkossa toimiva ryhmä, jossa pääsee vaikuttamaan Tampereeseen vastaamalla kyselyihin ja tekemällä tehtäviä.
- Tampereen raati aloitti toimintansa huhtikuussa 2025. Heti käynnistysvaiheessa raatilaisille oli tarjolla kaksi asunto- ja maapolitiikkaan liittyvää tehtävää: lyhyt kysely ja kuvatehtävä, jossa sai valita kuvista itselleen mieluisimman asuinympäristön.
- Tehtävät olivat auki 25 vuorokautta. Kyselyn teki 187 ja kuvatehtävän 169 raatilaista.

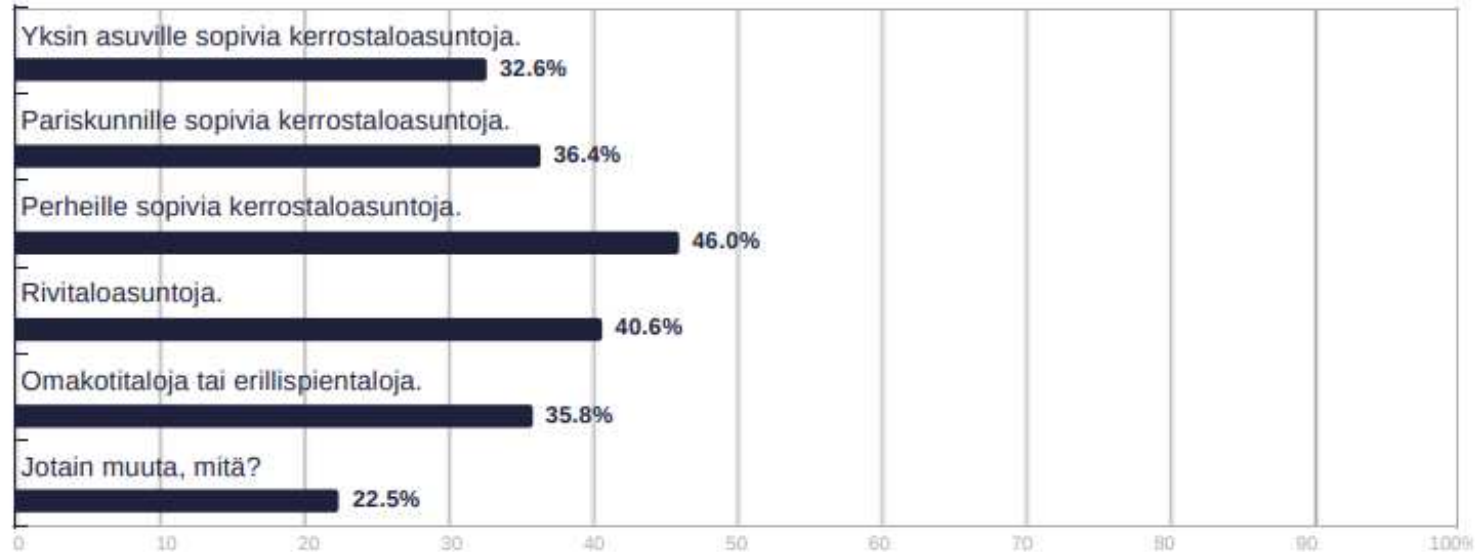

Kuva: Viena Nieminen

Kysely Tampereen raadille -

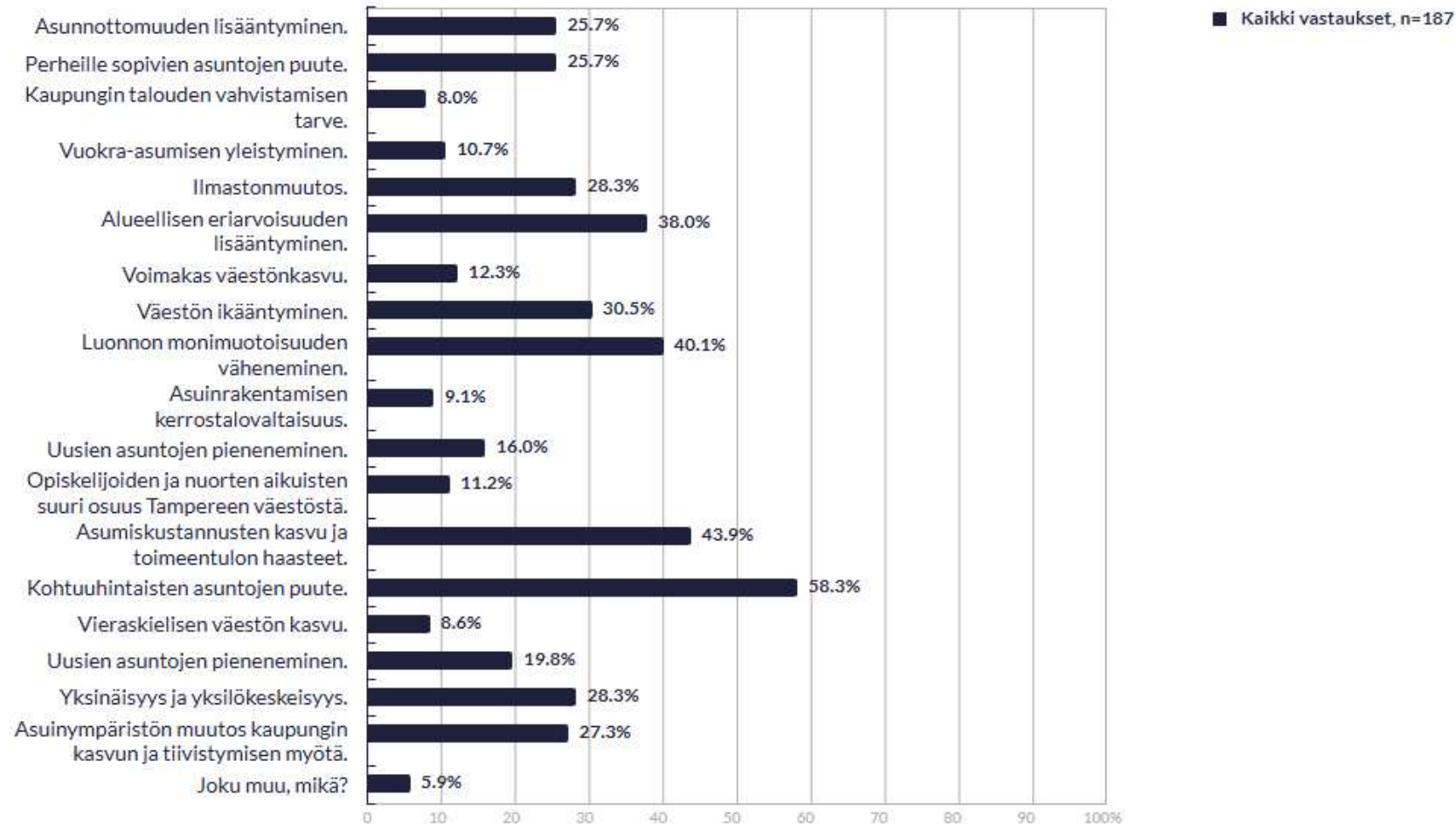
Millaisia asuntoja Tampereelle tarvitaan erityisesti lisää?

(erilliset kysymykset talotyyppeihin ja hallintamuotoihin liittyen)

Kysely Tampereen raadille - Mihin kehityskulkuihin Tampereen tulisi erityisesti reagoida asunto- ja maapolitiikalla?

(Voit valita enintään viisi sinulle tärkeintä vaihtoehtoa.)

Kysely Tampereen raadille –

Keille Tampereen kaupungin tulisi luovuttaa omakotitontteja?

Kuvatehtävä Tampereen raadille – Millainen olisi sinulle houkuttelevin asuinympäristö?

Kuvatehtävän kuvista lähes kaikki saivat melko tasaisesti kannatusta. Ainoastaan ensimmäinen, ikäihmisten palvelutalon yhteistilaa kuvaava kuva ei herättänyt juurikaan kiinnostusta. Tämä saattoi johtua raatilaisten iästä ja elämänvaiheesta, ja toisaalta myös siitä, ettei kyseinen sisätilakuva näyttänyt houkuttelevalta pienessä koossa.

Perusteluita kuvavalinnoille:

- Kaipaen seuraavaan asuntooni hieman enemmän tilaa, mutta en usko kaupungissa omakotitalojen olevan millään tavalla järjestyvä vaihtoehto. Townhouse olisi aivan ensisijainen vaihtoehto, jos sellaisia vain olisi tarjolla Tampereella!
- Haluan jatkossakin asua (70-luvun) metsälähiössä mutta vaihtoehtoista näytti puuttuvan metsäinen kerrostaloalue kokonaan! Kerrostaloalueiden kuvissa ei ole lainkaan puita, ei semmoisia alueita kaivata enää yhtään.
- Omakotitaloja rakennetaan hyvin pienille tonteille enenevässä määrin. Isompia pihatontteja omaavat voitaisiin kannustaa mukaan luontoympäristön ylläpitoon (esim. Niittykukkapenkkinen laittoon) monimuotoisen luonnon puolesta. Isommat pihat mahdollistavat omavaraisuutta ja terveellisten ruokavalioiden viljelyä.
- Vaikka haluan kaupungin palvelujen löytyvän läheltä, niin oma ranta, yhteisranta tai edes järvinäkymät lisäävät elämänlaatua. Myös omassa tai yhteispihassa puuhastelu vahvistaa elämänlaatua ja mieltä ja kehoa.
- Tiivis ja matala kaupunkirakenne. Ihmisen mittakaava, vihreys.
- Viihtyisä ja turvallinen kerrostaloalue, lähietäisyydellä myös luontokohteita ja ulkoilumahdollisuuksia. Turvalliset ratkaisut auto- ja pyöräliikenteelle sekä jalankululle.
- Asuinympäristössä saa olla väriä ja hauskuutta. Vihreää pitää olla, luontoa tai istutuksia. Jotain puuhailtavaa. Ympäristöstä tulisi löytyä monimuotoisesti erilaisia puita, pensaita, istutuksia, puistoa ja/tai metsää ja/ tai niittyä.

Raatilaisten terveisiä asunto- ja maapolitiikan linjausten valmistelijoille ja linjauksista päättävälle luottamushenkilöille

- *Ei liian tiivistä rakentamista. Lisää tilaa puistoille ja luonnolle ylipäätään.*
- *Erytisen tärkeää on huomioida perheille sopivien asuntojen osuuden kasvattaminen uudistuotannossa.*
- *Rakennetaan vähemmän mutta parempaa. Hillitään väestönkasvua. Pidetään kaupunkiympäristössä myös "hukkatilaa" ja annetaan tiloja yhteisöjen käyttöön, se edistää kuntalaisten omaa aktiivisuutta ja hyvinvointia.*
- *Omakotitaloja vuokralle myös pienituloisille.*
- *Erillis- tai rivitaloasuntoja joissa voisi elää monta sukupolvea yhdessä. Tai kokonaisuuksia jossa vanhuksen/vanhempien asuminen aikuisten lastensa/lapsiperheen lähellä mahdollistuu. Monisukupolvisuus yhdessä asumisessa on kaikkien hyvänolon tae/etu.*
- *Kaupungin tulisi aktiivisesti kehittää uusia asumisen rahoitusmuotoja, jotta asuntojen hinnat pysyisivät kohtuullisina. Tampereen vahvuus on että kaikilla on varaa ja mahdollisuus asua täällä myös tulevaisuudessa.*
- *Kohtuuhintainen omakotitaloasuminen omistustontilla palvelujen lähellä tulee olla ensisijainen tavoite kun kaupunkia kehitetään.*

- *Huomioidaan esteettisyys ja ajan kestäminen arkkitehtuurissa. Liian modernia estetiikkaa tulee välttää, sillä moderni on vanhaa ja rumaa viimeistään 20 vuoden päästä, mikä on täysin kestäväntöntä.*
- *Asunnoista tehdään aivan liian pieniä, tarvitaan muutakin rakentamista kuin kerrostaloja. Ei tehdä Tampereesta betoniviidakkoa.*
- *Toivoisin huomattavasti nykyistä tarkempaa ohjausta ja sääntelyä rakennuttajille asuntojen koon ja rakentamisen laadun (myös esteettisen laadun) osalta. Lisäksi toivon, että täydennysrakentamisessa ei rakennettaisi viheralueiden päälle ja sillä tavalla luotaisi epämiellyttävää asuinympäristöä.*
- *Tärkeintä minusta olisi, ettei eriarvoisteta asuinalueita. Kaikki ihmisryhmät, olet pienituloinen tai rikas sopivat hyvin asumaan samassa kaupunginosassa.*
- *Asuinmenojen noususta olen kuullut paljon tuttavilta, ja onhan se omalla kohdallakin tuntunut ajankohtaiselta ja huolestuttavalta. Tampereelle tulisi saada enemmän kohtuuhintaisia, inhimillisen kokoisia asuntoja!*
- *lökkäät ihmiset ovat ja haluavat olla aktiivisia. Vanhuksilla ja muistisairailta pitää olla mahdollisuus aktiiviseen, mielekkääseen ja turvalliseen asumiseen, elämään ja harrastamiseen kykyjensä mukaan. Vanhusten mielekäs kortteliasuminen, kuten esim.*

Hogeweyk Hollannissa, on mahdollista toteuttaa taloudellisesti järkevällä tavalla. Yhteisöllisyyttä on lisättävä asumiseen, yksinäisyys ja turvattomuuden tunne ovat todellinen ongelma

- *Nuorille perheille vapautuisi jo olemassa olevasta omakotiasuntokannasta koteja, jos ikääntyville (60+) omakotiasujille löytyisi heitä kiinnostavia asumiskohteita. Ei kaikki ikääntyvät halua pakkautua pieniin kerrostaloasuntoihin odottelemaan loppuelämän sijoitusta hoitolaitokseen. Alueita tulisi suunnitella enemmän yhteisöllisesti.*
- *Luontokadon estäminen ja Suomen luonnon monimuotoisuuden turvaaminen pitäisi olla kaikessa asunto- ja maankäyttöpolitiikassa aivan ensisijaista. Jatkuvan kasvattamisen ihannetta on voitava tarkastella kriittisesti ja pystyttävä kehittämään rohkeasti kestäviä vaihtoehtoja*
- *Esteetöntä rakentamista. Maan tasalle esteettömiä koteja kaikenkokoisille perheille. Pyörätuolissa istuva henkilö ei aina halua asua kuudennessa kerroksessa yksinään tai jossain palvelutalossa.*

Kysely kiinteistöalan asiantuntijoille

Kysely kiinteistöalan asiantuntijoille

- Kysely kohdistettiin kiinteistöalan asiantuntijoille ja jaettiin eri kanavia pitkin:
  - Kiinteistötoimen sähköpostilistan kautta 25.4.2025
  - Rakentajien yhteistyöryhmässä 25.4.2025
  - Seudun tonttipäivässä 24.4.2025
- Kysely oli avoinna 24.4. - 9.5.2025
- Vastauksia saapui 34 kpl

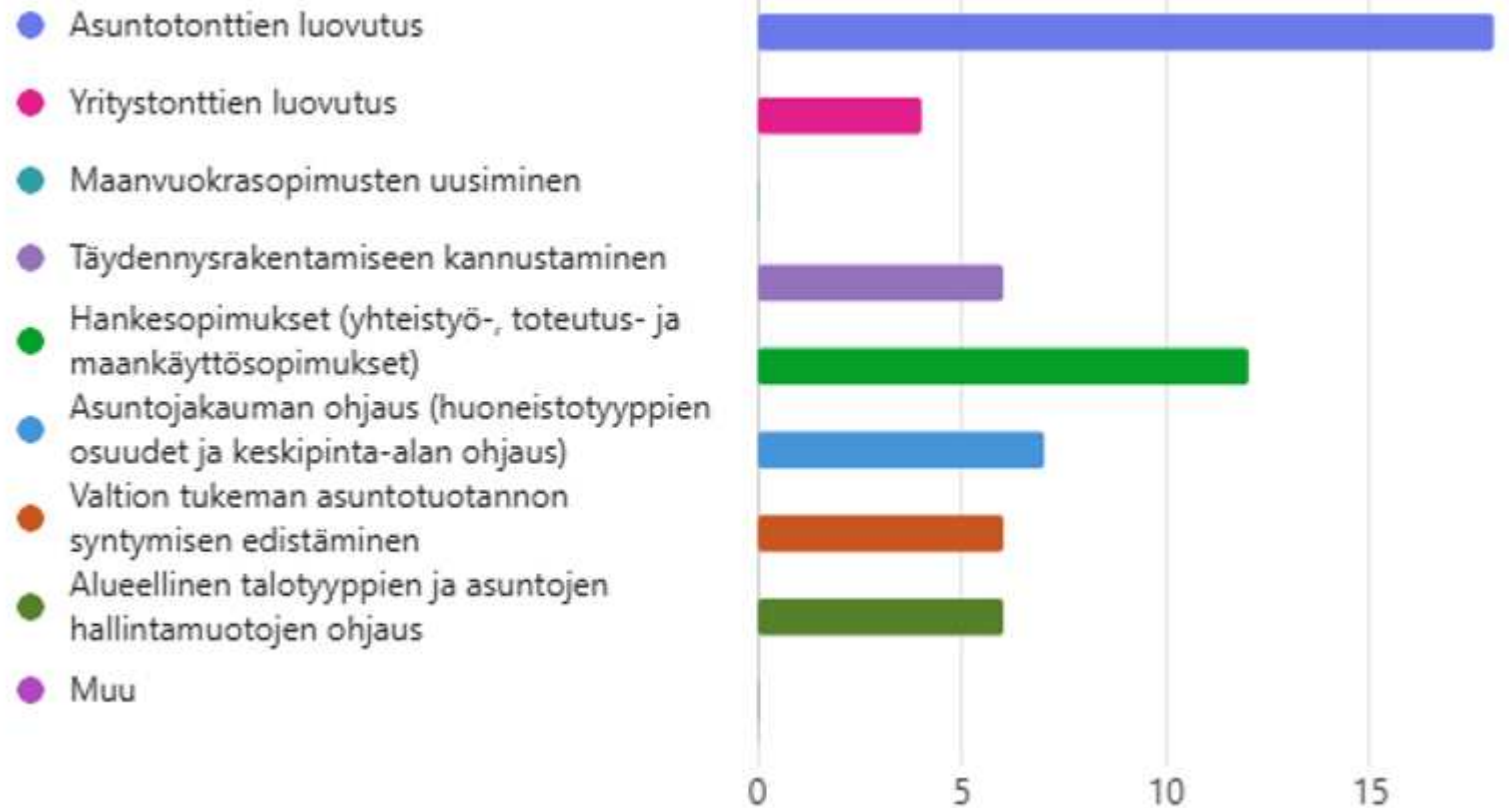

Vastaajien tausta

Millä kiinteistöalan sektorilla työskentelet?

- Rakennuttaminen 2 kpl
- Rakentaminen 10 kpl
- Suunnittelu, 0 kpl
- Hankekehittäminen 7 kpl
- Kiinteistöjen omistaminen 4 kpl
- Rahoitus, 0 kpl
- Muu 2 kpl

Mikä asunto- ja maapolitiikan osa-alue vaikuttaa työhösi eniten?

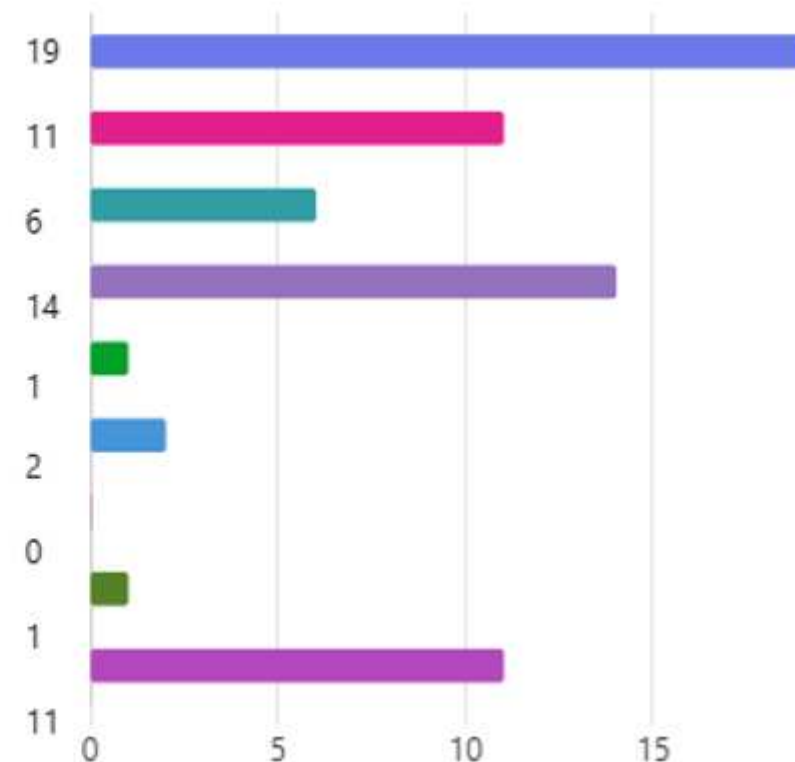
Kokemukset nykyisistä asunto- ja maapolitiikan linjauksista 2022-2025

Miten toimivina olette nähneet nykyiset asunto- ja maapolitiikan linjaukset?

Mitkä nykyisten linjausten tavoitteista näette tärkeimpänä?

- Riittävä asuntotuotanto mahdollistaa kaupungin kestävän kasvun
- Monipuoliset asumisen vaihtoehdot lisäävät Tampereen veto- ja pitovoimaa
- Asuinalueet ovat hyvinvoivia ja sosiaalisesti kestäviä
- Tampereella on mahdollista asua kohtuuhintaisesti
- Asumisen laatu on keskiössä
- Asuntotarjonta vastaa erityisiin asumisen tarpeisiin
- Asunto- ja maapolitiikalla vastataan ilmastopoliittisiin tavoitteisiin ja edistetään...
- Kaupungin maaomaisuutta hoidetaan vastuullisesti ja pitkäjänteisesti
- Asunto- ja maapolitiikalla edistetään toimivaa elinkeinopolitiikkaa

Tiivistelmä huomioista ja kehitysehdotuksista

- **Tonttien saatavuus ja hinnoittelu:** Useat vastaajat kokevat, että tonttien saanti on vaikeaa tai epäselvää, ja tonttien hinnat tai vuokrat ovat liian korkeita erityisesti hyvillä sijainneilla.
- **Täydennysrakentamisen haasteet:** Kaavojen hitaus ja maankäyttömaksujen epävarmuus vaikeuttavat hankkeiden etenemistä.
- **Pysäköintipolitiikka:** Toivottiin joustavampia ratkaisuja, erityisesti autopaikkojen osalta.
- **Kannustinjärjestelmät:** Ehdotettiin laajempia ja läpinäkyvämpiä kannustimia erityisesti täydennysrakentamiseen ja rakennussuojeluun liittyen.
- **Vuokratonttien sijaan omistustontteja:** Useat kommentit toivat esiin tarpeen lisätä omistustonttien tarjontaa, erityisesti vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon.

Kysely opiskelijoille

Kysely opiskelijoille asumisesta

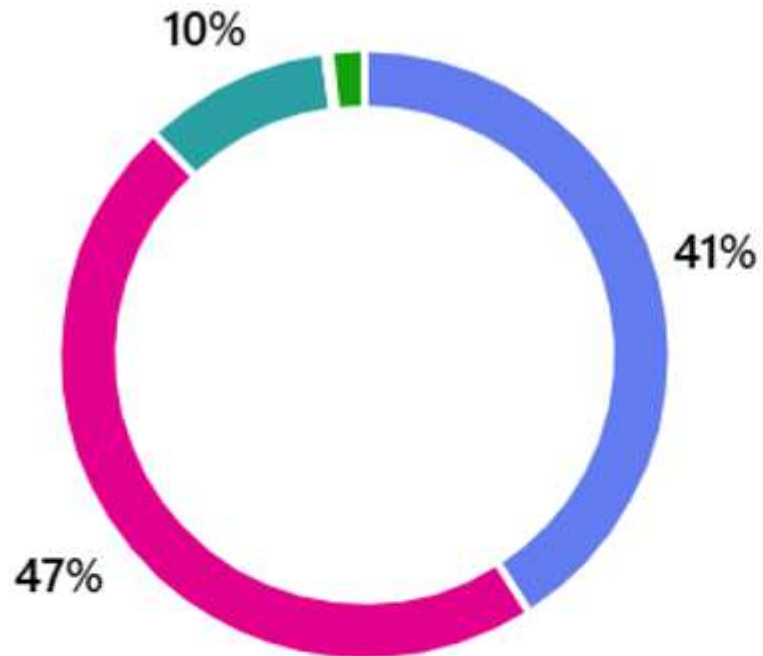
- Toteutettiin osana asunto- ja maapolitiikan linjausten valmistelua elo-syyskuussa 2025
- Kysely oli aluksi esillä uusien opiskelijoiden orientaatioviikon tapahtumissa yliopistolla ja TAMK:lla - saatiin vain 8 vastausta.
- Kyselyn vastausaikaa pidennettiin ja kyselylinkki julkaistiin korkeakoulu yhteisön intrassa – saatiin 814 vastausta kymmenessä päivässä.
- Yhteensä siis **822** vastausta.
- Vastaaajien keski-ikä oli n- 26 vuotta
- Englanniksi vastanneiden osuus oli noin 18 %
- Vastaaajien kesken arvottiin 5 kpl Nysse-lahjakortteja, arvoltaan 20 euroa/kpl

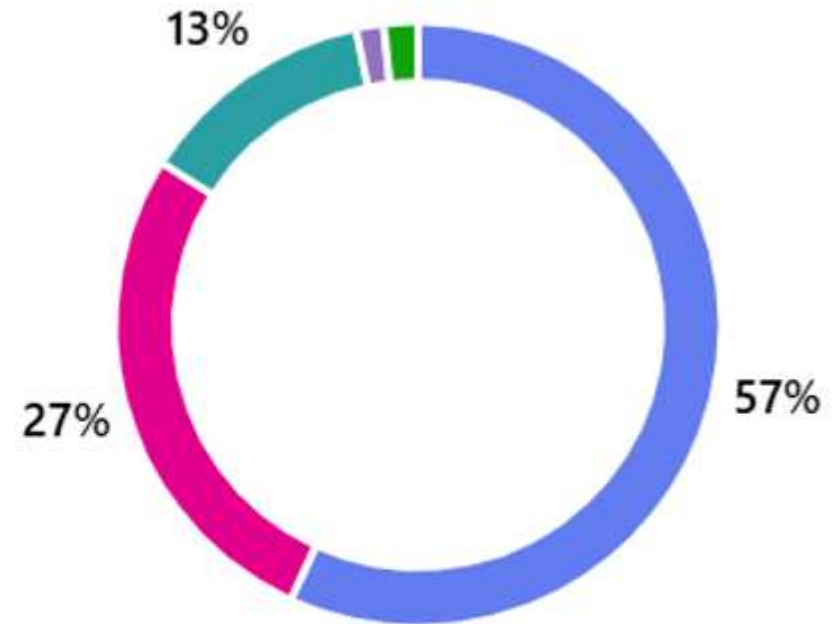
Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Nykyinen ja toivottu asumismuoto

Minkälaisessa asunnossa asut tulevana lukuvuonna?

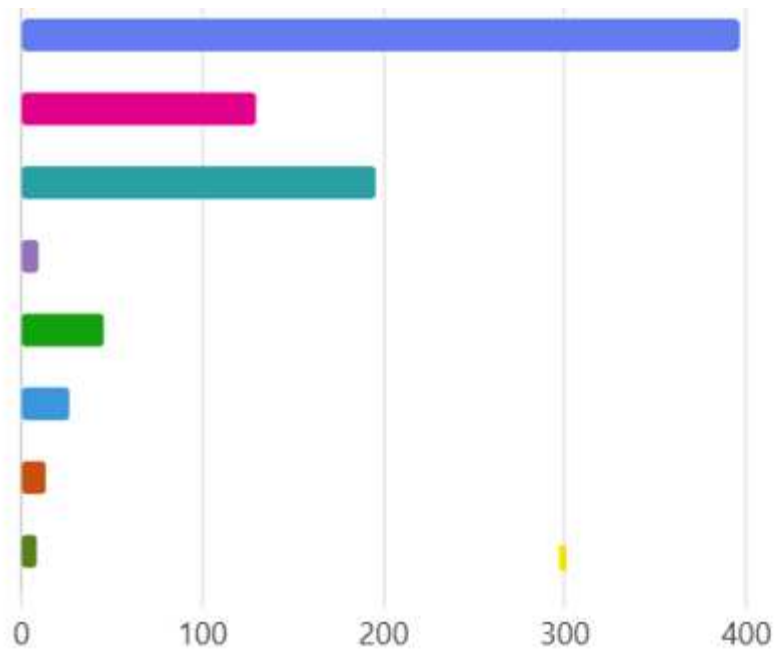
Minkälaisessa asunnossa haluaisit asua opintojesi aikana?

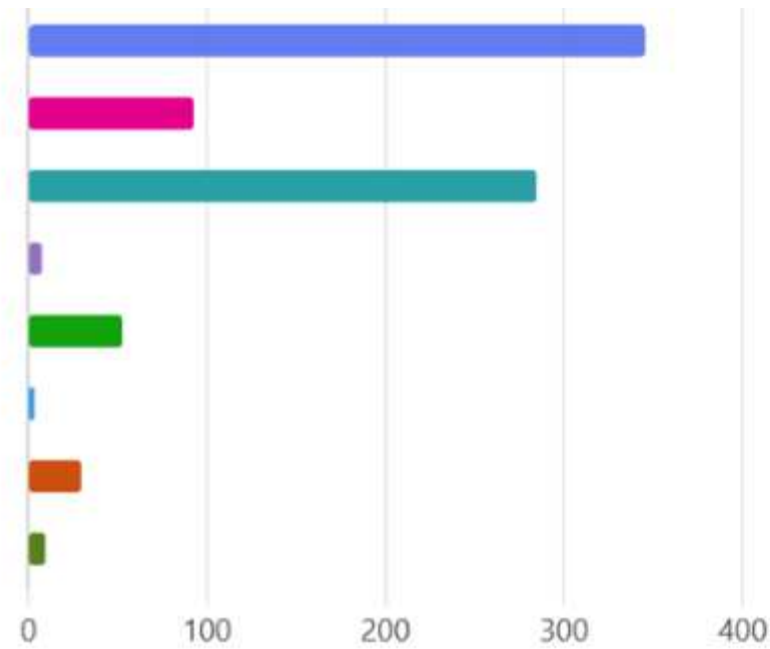
- opiskelija-asunnossa
- muussa vuokra-asunnossa
- omassa, vanhempien tai puolison omistamassa asunnossa
- en osaa vielä sanoa
- Muu

Nykyiset ja toivotut asuinkumppanit

Kenen kanssa asut tulevana lukuvuonna?

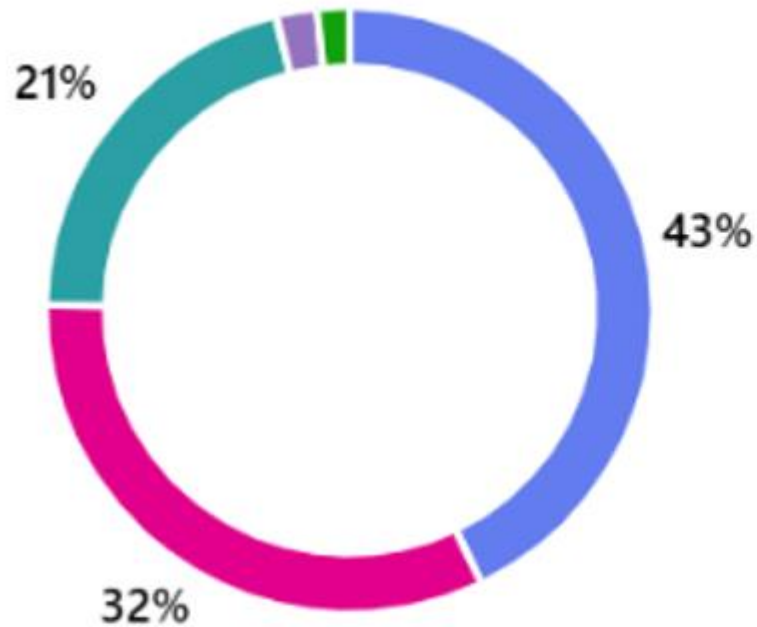
Kenen kanssa asut haluaisit asua opintojesi aikana?

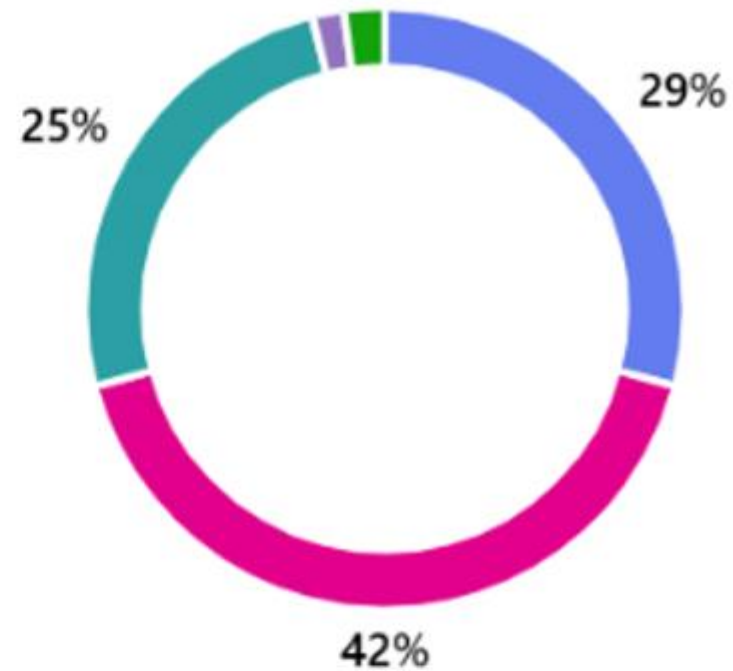
- yksin
- yhden tai useamman kämpin kanssa
- puolison kanssa
- lapsen/lasten kanssa
- puolison ja lapsen/lasten kanssa
- vanhemman tai vanhempien kanssa
- en osaa vielä sanoa
- Muu

Nykyinen ja toivottu asunnon huoneluku

Minkälaisessa asunnossa asut tulevana lukuvuonna?

Minkälaisessa asunnossa haluaisit asua opintojesi aikana?

- yksiössä
- kaksiossa
- kolmen tai useamman huoneen asunnossa
- en osaa vielä sanoa
- Muu

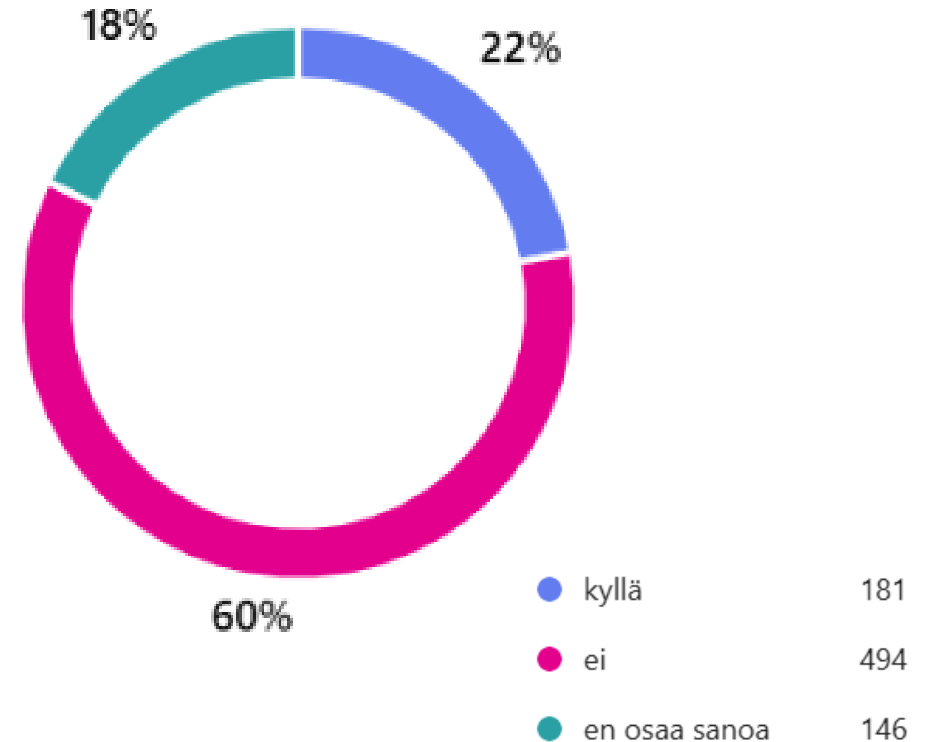
Asuntotarjonta vs. asumistoiveet

Kuinka hyvin asuntosi vastaa toiveitasi?

(1 sydän = ei lainkaan,
5 sydäntä = vastaa täysin toiveitani)

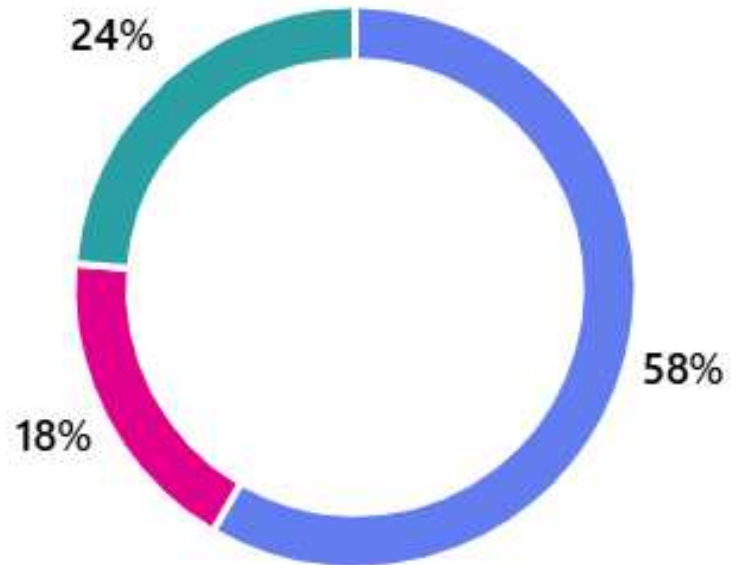

Onko tarpeisiisi ja budjettiisi sopivia asuntoja riittävästi tarjolla Tampereella?

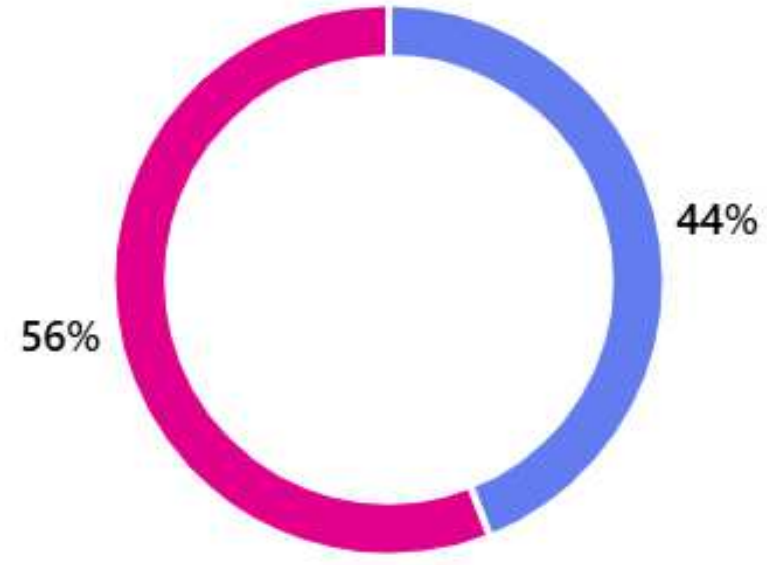

Asumiseen liittyvän tuen saatavuus

Oletko saanut riittävästi tietoa ja neuvoja asunnon järjestämiseen liittyen?

Tiedätkö, mistä voit saada apua ja neuvoja asumisen ongelmatilanteissa?

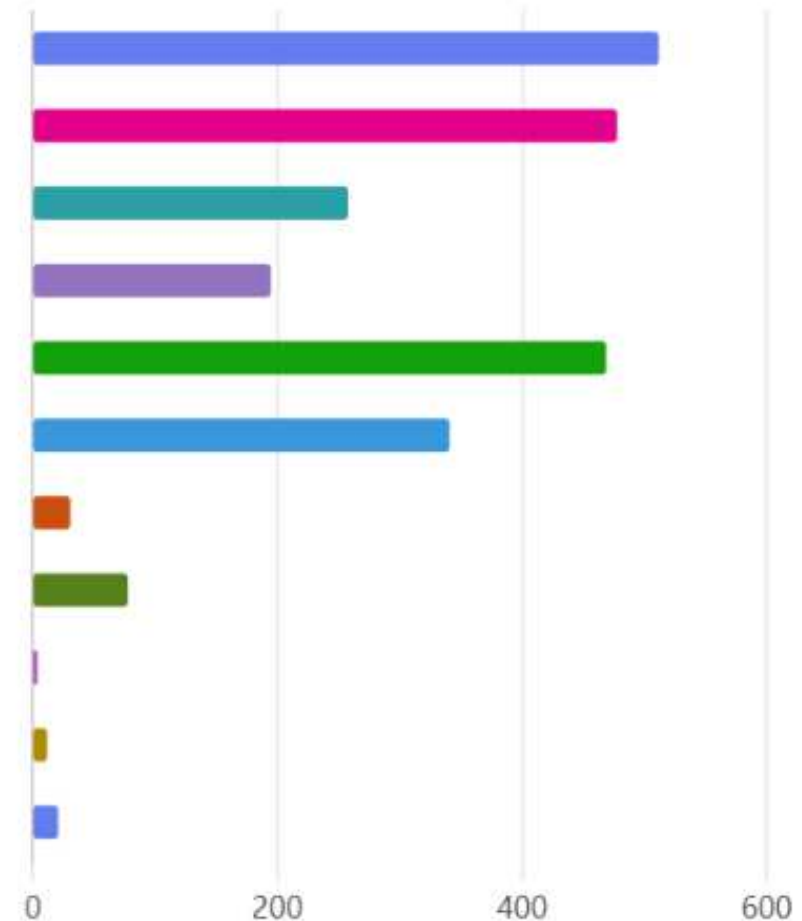

- kyllä
- en
- en osaa sanoa

Miten rahoitat asumisesti tällä hetkellä?

Valitse kaikki sopivat.

● opintoraha	511
● opintotuen asumislisä	477
● opintolaina	257
● vanhemmat tai muut läheiset auttavat asumiskuluissa	194
● omat säästöt	468
● teen töitä opintojen ohessa	340
● toimeentulotuki	30
● muu etuus (esim. työmarkkinatuki, kuntoutusraha tai yleinen asumistuki)	77
● en osaa sanoa	3
● en halua kertoa	11
● Muu	20

Millaiseksi koet taloudellisen tilanteesi tulevana lukuvuonna?

- Koen taloudellisen tilanteeni hyväksi, rahat riittävät asumisen ja arjen menojen lisäksi...
- Uskon, että rahani riittävät juuri ja juuri asumiseen ja arjen menoihin.
- Pelkään, että rahani eivät riitä asumisen ja arjen menoihin.
- Tiedän, että rahani eivät riitä asumiseen ja arjen menoihin.
- En osaa sanoa.
- En halua vastata.
- Muu

220

315

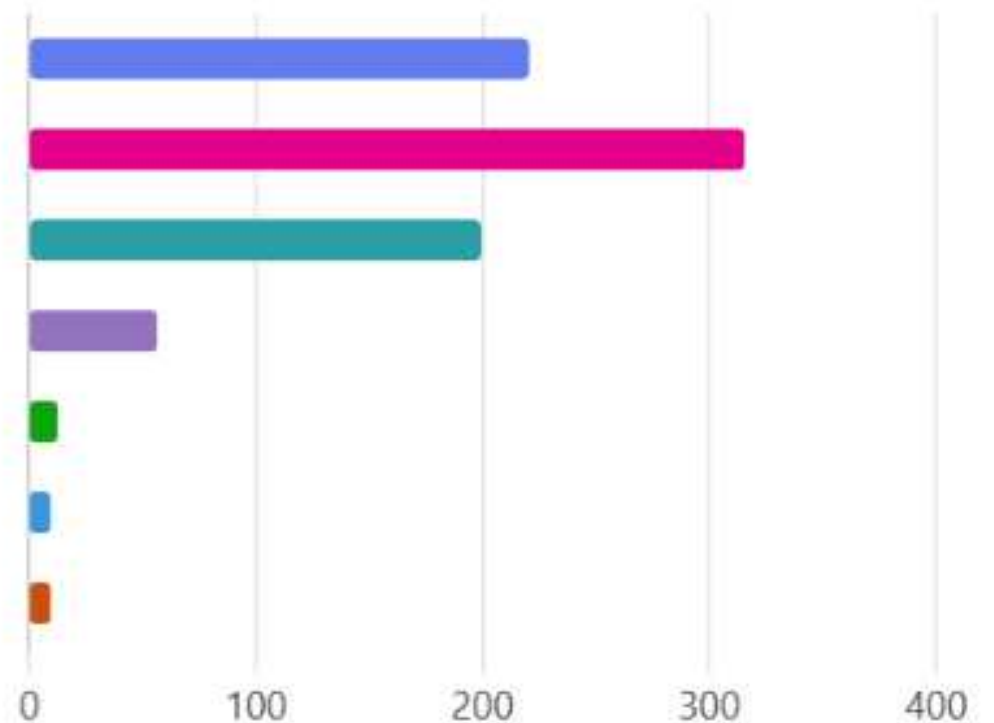
199

56

12

9

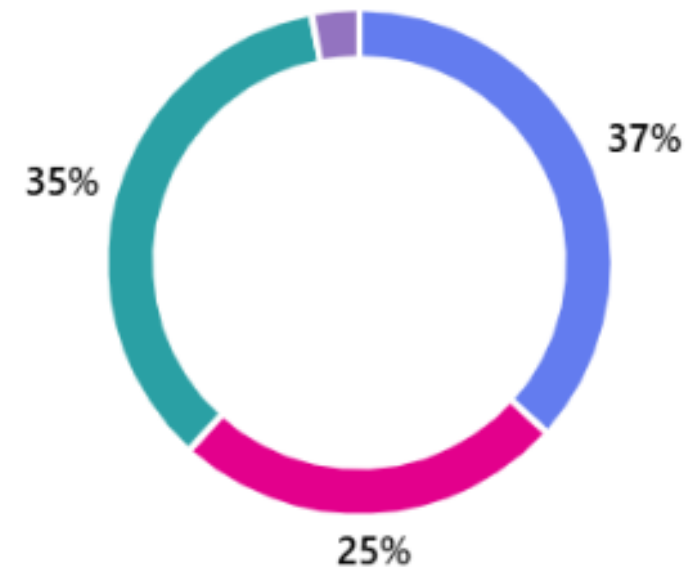
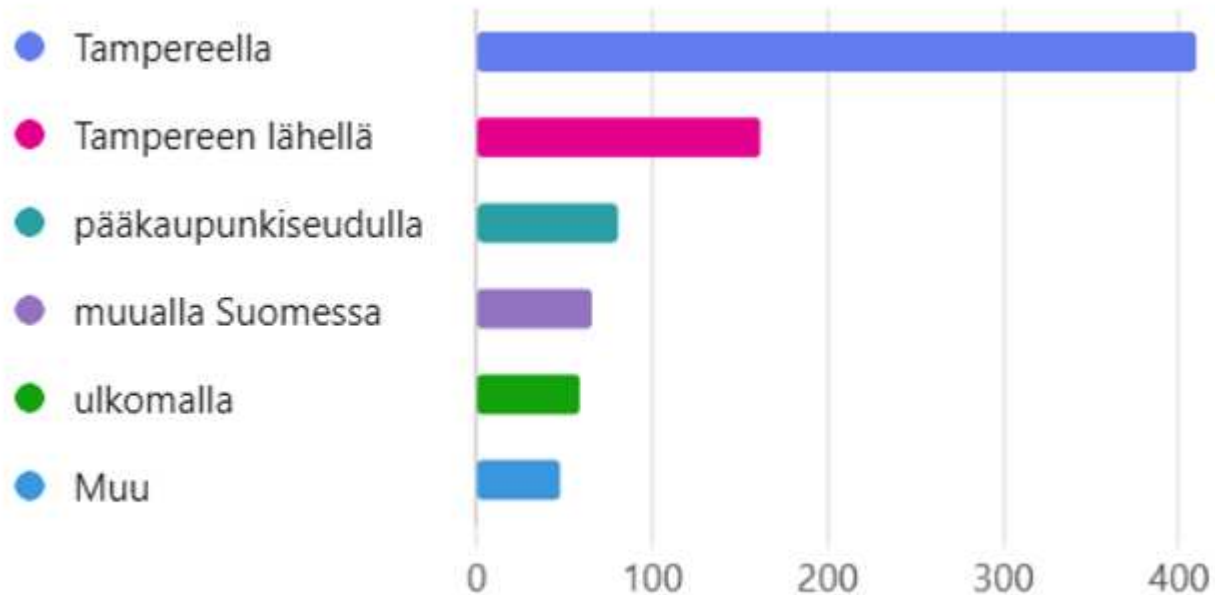
9

Asumistoiveet valmistumisen jälkeen

Missä haluaisit asua valmistumisesi jälkeen?

Minkälaisessa kodissa haluaisit asua valmistumisesi jälkeen

kerrostalossa	301
rivitalossa tai paritalossa	205
omakotitalossa	289
Muu	25

Minkälaisella asuinalueella haluaisit asua valmistumisen jälkeen?

Yhteenveto avovastauksista

Keskustan lähellä (165 mainintaa)

Vastaajat toivoivat asuinalueen olevan lähellä keskustaa tai sen tuntumassa, kuten Kalevassa, Tammelassa tai Tampellassa. Usein mainittiin myös hyvät yhteydet keskustaan.

Luonnonläheinen (123 mainintaa)

Toivottiin metsän, puistojen tai muun luonnon läheisyyttä. Moni mainitsi haluavansa asua rauhallisessa ympäristössä, jossa on vihreyttä ja ulkoilumahdollisuuksia.

Rauhallinen (113 mainintaa)

Vastaajat arvostivat hiljaisuutta, rauhaa ja häiriöttömyyttä. Tämä toive esiintyi usein yhdessä luonnonläheisyyden kanssa.

Hyvät kulkuyhteydet (72 mainintaa)

Toivottiin sujuvaa pääsyä keskustaan tai työpaikalle julkisilla kulkuvälineillä, kuten ratikalla tai bussilla. Myös pyöräilymainintoja esiintyi.

Lähipalvelut (61 mainintaa)

Vastaajat halusivat asua alueella, jossa on kauppoja, kirjastoja ja muita arjen palveluita kävelymatkan päässä.

Maaseutu / haja-asutusalue (26 mainintaa)

Osa vastaajista toivoi asumista maaseudulla tai taajaman ulkopuolella, usein yhdistettynä rauhallisuuteen ja luonnonläheisyyteen.

Vesistön äärellä (21 mainintaa)

Toivottiin järven, meren tai muun vesistön läheisyyttä. Esimerkiksi Pyhäjärvi ja Näsijärvi mainittiin.

Turvallinen (13 mainintaa)

Turvallisuus nousi esiin erityisesti perheellisten ja kansainvälisten opiskelijoiden vastauksissa.

Yhteisöllinen (12 mainintaa)

Toivottiin ystävällistä ja osallistavaa naapurustoa, jossa olisi yhteisöllisyyttä ja sosiaalista tukea.

Onko sinulla terveisiä kaupungille asumiseen liittyen?

Mitä erityisesti tulisi huomioida asunto- ja maapolitiikan linjauksissa?

Yhteenveto avovastauksista

Kohtuuhintaiset asunnot

Useat vastaajat korostivat tarvetta edullisille vuokra-asunnoille, erityisesti opiskelijoille ja pienituloisille.

Luonnon ja viheralueiden säilyttäminen

Moni toivoi, että rakentamisessa huomioidaan puistot, metsät ja vesistöt, eikä kaupunkia rakenneta liian tiiviisti.

Hyvät julkiset kulkuyhteydet

Ratikan, bussien ja pyöräilyreittien toimivuus nousi esiin monissa vastauksissa.

Monipuolinen asuntotarjonta

Tarve erilaisille asumismuodoille: yksiöt, soluasunnot, perheasunnot ja kimppakämpät.

Kestävä kehitys ja energiatehokkuus

Rakentamisen ekologisuus, energiatehokkuus ja ilmastotavoitteiden huomioiminen mainittiin usein.

Opiskelija-asuntojen lisääminen

Erityisesti kampusten läheisyyteen ja ratikkareitin varrelle.

Turvallisuus ja viihtyisyys

Toive turvallisista, rauhallisista ja yhteisöllisistä alueista.

Parkkipaikat ja pyörävarastot

Useat maininnat liittyivät autojen ja pyörien säilytystilojen riittävyteen.

Rakentamisen maltillisuus

Kritiikki liian tiiviistä rakentamisesta ja toive väljemmistä alueista.

Palveluiden saavutettavuus

Kaupat, kirjastot ja muut arjen palvelut lähelle asuinalueita.

Maahanmuuttaneiden asumisen ja kaupunki- ympäristön käytön preferenssit -selvitys

Maahanmuuttaneiden asumisen ja kaupunkiympäristön käytön preferenssit -selvitys

- Tavoitteena oli tutkia Suomeen muuttaneiden henkilöiden tyytyväisyyttä omaan asumistilanteeseensa Tampereella sekä asumiseen liittyviä toiveita ja tarpeita. Lisäksi selvitettiin kaupunkiympäristön käyttöä, siihen liittyviä toiveita sekä mahdollisia haasteita.
- Tiedonkeruu toteutettiin seuraavasti:
  - avoin linkki, jota kaupunki jakoi mm. International House Tampereen, Monikielinen neuvonta Mainion, paikallisten someryhmien, järjestöjen ja yhdistysten kautta
  - Innolinkin verkostojakelu sosiaalisen median ja mm. koulujen kautta
  - Puhelinhaastattelut
- Tutkimukseen vastasi 657 henkeä. Puhelinhaastatteluita tehtiin 202, sähköisiä vastauksia saapui 455 kpl eri väylien kautta.
- Tutkimuksen toteutti International House Tampereen toimeksiannosta Innolink Oy loka-marraskuussa 2025.

Kuva: Visit Tampere / Laura Paronen

Johtopäätökset

- Kaiken kaikkiaan vaikka Tampereella asuvista maahanmuuttaneista valtaosa kokee asuvansa edes jokseenkin toiveitaan vastaavasti, on **nykytilan ja toivetilan välillä suuri ero erityisesti asumismuodon ja talon suhteen**: omistus- ja pientaloasuminen olisi huomattavasti useammin toiveena kuin miten usein näin nykyään asutaan.
- **Kieliryhmittäin on selkeitä eroavaisuuksia sekä asumisen nykytilassa että erityisesti siihen liittyvissä preferensseissä.** Selkeimmin ”polarisoituneet” ryhmät useilta kanteilta ovat yhtäältä Länsi-Eurooppa –ryhmä ja englanninkieliset sekä toisaalta Etelä-Aasia –ryhmä. Näiden ryhmien väliset toiveet asumisen osalta ovat monin osin erilaiset.
- **Turvallisuuden merkitys:** Asuinalueen turvallisuus ja viihtyisyys ovat keskeisiä tekijöitä Tampereella asuville maahanmuuttajille. Turvallisuus nousi tärkeimmäksi yksittäiseksi tekijäksi unelma-asuinympäristössä. Turvattomuus taas korostui vahvasti kaupunkiympäristön käytön osalta esteenä / haasteena, ja se liittyi useimmiten nimenomaan päihteidenkäytön lieveilmiöihin.
- **Asumisen kustannukset ja saatavuus:** Kustannusten sopivuus ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus ovat merkittäviä haasteita. Tämä ei ole yllättävä löydös, ja koskettanee muutakin väestöä.
- **Luonnonläheisyys ja viheralueet tärkeitä:** Lähimetsät, puistot ja ulkoilualueet ovat tärkeitä asuinympäristön kehittämisessä. Kaupunkiympäristössä halutaan säilyttää luonnonmukaisuus.
- **Riittämättömät tiedot ja kielimuuri nousivat jonkin verran esiin, mutta eivät erityisen vahvasti.** Monet osaavat myös vastauskielten perusteella jo hyvin suomea, ja mukana oli pitkäänkin Suomessa asuneita maahanmuuttaneita.

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia

34 %

Kertoo asuvansa tällä hetkellä toiveitaan vastaavassa asunnossa ja 35 % jokseenkin toivotussa.

24 %

Arvioi vaihtavansa suurempaan asuntoon seuraavan kahden vuoden aikana.

56 %

Nimeää turvallisuuden kolmen tärkeimmän tekijän joukkoon unelmiensa asuinympäristössä.

42 %

Haluaisi asua kerrostalossa, 33 % omakotitalossa ja 24 % rivi- tai paritalossa.

58 %

Haluaisi asua omistusasunnossa. Tällä hetkellä omistusasunnossa asuu 23 % vastaajista.

58 %

Käyttää lähimetsiä ja 51 % puistoja.

Parhaaksi arvioidut tekijät omassa asumisessa:

1. Asuinalueen turvallisuus (4,3 /5)
2. Asunnon sijainti (4,3)
3. Liikenneyhteydet (esim. töihin tai opiskelupaikkaan) (4,2)

Heikoimmin arvioidut tekijät omassa asumisessa:

1. Asumisen kustannukset ja niiden sopivuus omalle taloudelliselle tilanteelle (3,4 /5)
2. Asuinalueen sosiaaliset verkostot / yhteisö (3,7)
3. Asunnon tilojen suunnittelu sekä asunnon kunto (3,9 molemmissa)

Asunto- ja maapolitiikan linjausten 2022–2025 vaikuttavuuden arviointi

Asunto- ja maapolitiikan linjausten 2022–2025 vaikuttavuuden arviointi

Arvioinnin tavoitteena oli

1. selvittää nykyisten linjausten tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta suhteessa kaupungin ja kaupunkiseudun strategiaan ja asuntopoliittisiin tavoitteisiin.
2. muodostaa kehittämissuhteet vuoden 2025 alussa käynnistyvän asunto- ja maapolitiikan linjausten päivittämiseksi

Työssä on huomioitu myös toimintaympäristön muutokset ja linjausten toimeenpanon kyky toimia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Toimeksianto on kaksiosainen:

Osa 1. Vaikuttavuuden arviointi vuosilta 2022–2024 sekä suositukset asunto- ja maapolitiikan linjausten 2026–2029 vaikuttavuuden lisäämiseksi ja kohdentamiseksi. Toteutus keväällä 2025.

Osa 2. Vaikuttavuuden arviointi koko linjauskaudelta 2022-2025 eli arvioinnin täydentäminen vuoden 2025 toteumatietojen perusteella. Toteutus keväällä 2026.

Vaikuttavuuden arvioinnin toteutti Owal group Oy.

Kuva: Aarni Hildén

MENETELMÄT JA AINEISTOT

DOKUMENTTIANALYYSI

Dokumenttianalyysissa koottiin, analysoitiin ja luokiteltiin taustoittava kirjallinen ja tilastoaineisto ja muodostettiin aineiston pohjalta yhteenveto arviointiteemoista.

HAASTATTELUT

Haastatteluissa kuultiin keskeisten kaupungin toimijoiden ja sidosryhmien näkemyksiä linjauksista sekä niiden toimeenpanosta ja vaikuttavuudesta. Haastatteluissa kuultiin yhteensä 24 henkilöä.

SÄHKÖINEN KYSELY

Asiantuntijakyselyllä kerättiin laajemman asiantuntijajoukon näkemyksiä arviointiteemoista. Kyselyyn vastasi yhteensä 62 vastaajaa.

OSALLISTAVA TYÖPAJA

Osallistavassa työpajassa esiteltiin arvioinnin alustavia tuloksia ja keskusteltiin yhdessä kehittämistarpeista. Validointityöpaja järjestettiin Tampereella ja siihen osallistui 13 henkilöä.

KESKEISET HAVAINNOT (1/2)

- **Linjaukset ovat pääosin toteutuneet hyvin ja ovat edelleen ajankohtaisia.** Tampereen vahvuudeksi nähdään asunto- ja maapolitiikan pitkäjänteinen, ennakoiva ja kokonaisvaltainen lähestymistapa, joiden toivotaan säilyvän myös jatkossa.
- **Linjaukset tukevat ja ohjaavat muita kaupungin ja kaupunkiseudun strategisten tavoitteita.** Asunto- ja maapolitiikan linjausten laadinnassa on huomioitu paikalliset, seudulliset ja kansalliset tarpeet. Kytkös etenkin kaupunkistrategiaan, Hiilineutraali Tampere -tiekarttaan ja seudulliseen kehittämiseen on vahva.
- **Linjauskautta on leimannut epävarmuuden kasvu ja asunto- ja maapolitiikan linjausten päivitystyötä vahvistaisi toimintaympäristöstä nousevien muutosten huomiointi.** Toimintaympäristön muutokset ovat korostaneet erityisesti kohtuuhintaiseen ja monipuoliseen asuntotuotantoon, sosiaaliseen kestävyYTEEN ja asumisen laatuun liittyvien linjausten merkitystä.
- **Mittaristo ja tavoitetasot ovat kattavia ja tarkoituksenmukaisia, mutta niiden laajuus hankaloittaa kokonaisuuden hahmottamista.** Tiedottamista onnistumisesta ja vaikutuksista voisi selkeyttää etenkin poliittisten päättäjien suuntaan tiivistämällä ja kiteyttämällä seurannan tuloksista viestimistä.

KESKEISET HAVAINNOT (2/2)

- **Linjausten toimeenpano on ollut pääosin toimivaa ja asiantuntijat arvioivat, että toteutukseen on sitouduttu hyvin.** Pääosa käytössä olevista työkaluista ovat olleet toimivia.
- **Linjauksilla on saatu aikaan muutoksia tavoitelluissa mittareissa ja tuloksia tunnustetaan mittareiden edistymisen perusteella.** Strategisella tasolla on onnistuttu vastaamaan kaupungin kasvuun suunnitelmallisesti ja vahvistamaan kaupunkitaloutta. Konkreettisella tasolla on saavutettu tuloksia kohtuuhintaisen asuntotuotannon, asuntojen kokojen ja tyyppien ohjauksessa sekä tonttitarjonnan lisäämisessä.
- **Tulosten ja vaikutusten syntyä ovat estäneet mm. toimintaympäristön muutokset ja edistäneet mm. linjausten jäntevä ja tavoitteellinen toimeenpano sekä selkeät tavoitteet ja mittarit, sidosryhmien yhteistyö ja poliittinen tuki.** Kaupunki on omilla toimillaan edistänyt proaktiivisesti linjausten toimeenpanoa ja edellytyksiä edistää tavoitteita.
- **Linjausten valmisteluprosessi on koettu toimivaksi, mutta aktiivisempi tiedottaminen valmisteluprosessista sekä erilaisten ryhmien kuuleminen voisi entisestään vahvistaa laadinnan onnistuneisuutta.** Esimerkiksi hyvinvointialueen ja vuokratyöryhmien näkemysten huomioimiseen toivotaan kiinnitettävän erityistä huomiota tulevien linjausten valmistelussa.

LINJAUSTEN KEHITTÄMISPERIAATTEET

1. Linjausten päivitystyössä tulee tarkastella linjausten keskinäistä linkittyneisyyttä ja pyrkiä tunnistamaan mahdollisuuksien paikkoja linjausten teemoittelulle ja mahdolliselle yhdistämiselle.
2. Linjausten ohjaavuuden vahvistamiseksi tulee tarkastella sekä laadinta- että toimeenpanovaiheessa linjausten suhteutumista muiden tavoitteiden ja tavoitteistojen kanssa.
3. Yhteistyötä etenkin asunto- ja maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun välillä sekä valmistelu- että toimeenpanovaiheessa tulee vahvistaa.
4. Mittaristo ja tavoitetasot tulee päivittää vastaamaan uusia tavoitteita, ja selkeyttää seurantatietoa koskevaa viestintää etenkin päätöksentekijöiden suuntaan.
5. Valmisteluprosessiin liittyvää viestintää tulee lisätä ja varmistaa etenkin vuokrataloyhtiöiden ja hyvinvointialueen edustajien osallistuminen laadintaprosessiin riittävän varhaisessa vaiheessa.
6. Linjausten pitkäjänteisyys ja samanaikaisesti joustavuus toimintaympäristön muutoksiin reagoimiseksi tulee varmistaa.

Luonnoksen kommentointimahdollisuus verkkosivuilla

Luonnoksen kommentointimahdollisuus verkkosivuilla

- Asunto- ja maapolitiikan linjausten luonnos oli nähtävillä ja kommentoitavana kaupungin verkkosivuilla 22.10.-4.11.2025 välisenä aikana.
- Palautelomakkeen kautta saatiin yhteensä 57 vastausta. Lisäksi kommentointiaikana saapui 2 sähköpostipalautetta. Molemmat sähköpostipalautteen antajat ovat jättäneet kommentteja myös palautelomakkeella.
- Palautelomake oli teemoiteltu luonnoksen sisällysluettelon mukaisesti ja useimmat vastaajat jättivät kommentteja useampaan teemaan. Useimmat kommentit olivat analyttisiä, huolellisesti laadittuja, melko laajoja ja suoraan luonnosaineistoon liittyviä.
- Samanaikaisesti oli nähtävillä ja kommentoitavana oli myös maankäyttöpölytiikan luonnos. Se keräsi 30 palautetta.
- Asunto- ja maapolitiikan linjausluonnoksista saadun kyselypalautteen perusteella tehtiin useita lisäyksiä ja tarkennuksia linjausten lopulliseen versioon.

Kuva: Kaisu Kammonen

Vastaajien taustatiedot

Palaute kerättiin anonyymisti. Myös taustatietokysymykset olivat vapaaehtoisia, joten kaikki vastaajat eivät ilmoittaneet taustatietojaan.

Vastaajien ikä:

- Alle 25-vuotias: 3 kpl
- 26–65-vuotias: 39 kpl
- Yli 65-vuotias: 12 kpl

Asuinpaikka:

- Tampere: 47 kpl
- Muualla: 6 kpl

Taho, jota vastaaja edustaa:

- Asukas: 42 kpl
- Rakennusalan toimija: 3 kpl
- Yleishyödyllinen vuokra-asuntotoimija: 2 kpl
- Vapaarahoitteinen vuokra-asuntotoimija: 2 kpl
- Valtuuston, kaupunginhallituksen, lautakunnan tai jaoston jäsen: 1 kpl
- Kaupungin viranhaltija tai toimihenkilö 4 kpl
- joku muu: 6 kpl

Kuva: Kaisu Kammonen

1. Riittävän asuntotuotannon varmistaminen - nostoja palautteesta

- Kannatetaan tavoitetta, mutta huolta herättää liiallinen kasvu ja sen vaikutukset viihtyvyyteen, luontoon ja palveluihin.
- Korjausrakentamista ja täydennysrakentamisen lisäämistä toivottiin painotettavan.
- Täydennysrakentaminen saa toisaalta kannatusta (Rakentaminen olemassa oleville alueille nykyisen infran varaan, ei luonnontilaisille), mutta toisaalta liiallinen tiiviys koetaan epäviihtyisäksi.
- Toivotaan monipuolisia ja muuntojoustavia asuntoja, ei pelkkiä pieniä yksiöitä.
- Asunnoilta toivotaan hyviä pohjaratkaisuja, läpitalon asuntoja, omia saunoja, parvekkeita, riittävää väljyyttä.
- Ikääntyneiden huomioiminen asuntotarjonnassa – esteettömyys, yhteisöllinen elämäntapa
- Arjen sujuvuus, esim. pysäköintipaikkojen riittävyys.
- Kohtuuhintaisia asuntoja eri puolille kaupunkia.
- Hyvää: Ennakoitava tonttitarjonta, viiden vuoden tonttihakuohjelma, varautuminen riittävällä tonttivarannolla.

”Luovuttamalla riittävästi ja kohtuuhinnalla tontteja helpotetaan hankkeiden käynnistymistä olipa kysymys omakotirakentajista kohtuuhintaisesta tai erityisryhmille tarkoitettu asuntotuotannosta tai ns. kovan rahan asuntotuotannosta.”

”Tampereen lähtökohta on ”kasvava Tampere” jota ei pyritä mitenkään välttämään päinvastoin otetaan ilolla vastaan. Kuitenkin Tampereen viehätysvoima on ”sopivan kokoinen kaupunki”. Kohta emme enää ole sopivan kokoinen. Koko kasvun ajatusta pitäisi haastaa - palveleeko se todella nykyisiä asukkaita?”

”Rakentamisen ja etenkin asuntorakentamisen tilanne on poikkeuksellisen huono ja tulisi löytää uusiakin keinoja käynnistää kohteita. Riittävä asuntotuotanto varmistetaan parhaiten markkinaehtoisuudella, mikä kaavoituksessa ja kohteiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon. Sitä ei saa liiaksi pyrkiä ohjaamaan sääntelyllä tai ehdoilla vaan antaa mahdollisuus toteutus- ja markkinakelpoiselle tuotannolle. Uusien tiukkojen vaatimusten sijaan voisi niiden toteutuksessa palkita porkkanoin.”

”Millaiseen väestösuunnitteeseen/ennusteeseen linjaus perustuu? Olisi hyvä avata taustoja. Tampereen asuntotuotantotavoite on suuri suhteessa Tampereen kaupunkiseudun yhteiseen asuntotuotantotavoitteeseen (3350 asunto vuodessa MAL-sopimus). Seudulliset tavoitteet tähtäävät seudun tasapainoiseen kehittämiseen ja kasvua tukevan joukkoliikennejärjestelmän toteuttamiseen.”

”Asuntotuotannon rajaaminen tulee kuitenkin toistuvasti mieleen, kun rakentamista jatkuvasti tiivistetään. Viihtyminen kärsii ja mietin naapurikuntaan muuttamista koska ydinidea alkaa hukkua.”

2. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen - nostoja palautteesta

- Tavoite saa laajaa kannatusta. Pohdittiin tavoitetason riittävyttä.
- Huoli segregaatiosta → kohtuuhintaisia asuntoja eri alueille, ei keskittymiä.
- Kohtuuhintaisissakin asunnoissa asuttavuus ja asuntokokojen monipuolisuus ovat tärkeitä.
- Tonttien kohdentaminen yleishyödyllisille toimijoille.
- Kohtuuhintainen asuntotuotanto kaipaa ehkä tulevaisuudessa erilaista määrittelyä, kun valtion tuen määrä vähenee.
- Uusia rahoitus- ja toteutusmalleja toimintaympäristön muuttuessa ja valtion tukien vähentyessä, esim. tonttihinnan kompensointi.
- Yhteisasumisen ja sukupolvien välisten ratkaisujen kehittäminen.
- Pysäköintinormi aiheuttaa kustannushaasteita.
- Väljyyttä kaivattiin kaavoihin. Kohtuuhintaisuuden mahdollistavien sijaintien tunnistaminen kaavavaiheessa ja kohtuuhintaisuuden varmistaminen näillä sijainneilla kaavamääräyksin nähtiin hyvänä, kunhan kaavamääräyksillä ei ohjata rahoitus/hallintamuotoa.

”Asumistuen laskiessa yhä useampi muuttaa kimppakämppeään. Muutkin kuin opiskelijat. Yksityiset asuntosijoittavat eivät kuitenkaan sijoita isoihin asuntoihin. Pitää olla myös isoja asuntoja eri asumismuodot huomioiden.”

”Ammoinen aravatuotanto on tuottanut asuttavia kohtuuhintaisia asuntoja erilaisten ihmisryhmien tarpeisiin. Siitä voisi ottaa oppia.”

”Mitä tulee pienempituloisiin toki meidän on vastattava varsinkin haavoittuvassa asemassa olevien asuntotarpeisiin. Sinänsä meidän tulee kuitenkin tunnustaa, että Tampere on vetovoimainen kaupunki ja täällä asuminen on kallista. Emme voi samaan aikaan pitää kaupungin kasvua maltillisena ja samaan aikaan mahdollistaa tänne muuttaminen.”

”Olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että kohtuuhintaiset asunnot ovat mahdollisimman kohtuuhintaisia ts. vastaisivat Kelan asumistuen vaatimuksiin. Uudet rakennukset ovat toki kalliita mutta tähän pitää kiinnittää huomiota.”

”Vähemmän ennakkoon tehtävää sitoutumista kaupunkikonserniin kuuluvien vuokra-asuntotoimijoiden kanssa eli vapaampaa kilpailua uusista hankkeista.”

”Pidämme hyvänä, että kaavoitusvaiheessa tunnistettaisiin kohtuuhintaisen rakentamisen mahdollistavat rakennuspaikat ja nämä tontit kohdennetaan yleishyödyllisten rakennuttajille oikeasta aikaikkunassa ja tonttien sopivuus on varmistettu etukäteen toimijoiden kanssa.”

”On tärkeää huomioida alueellisen eriarvoistumisen riski: kohtuuhintaisten asuntojen tulee sijaita ympäri kaupunkia eikä kaikki samassa paikassa. Toisekseen on huomioitava liikenneköyhyys: kohtuuhintaisia asuntoja ei saa osoittaa paikkaan, jonne ei ole esim. julkisen liikenteen kulkuyhteyksiä.”

3. Erityiset asumisen tarpeet - nostoja palautteesta

- Ikääntyneet korostuvat vastauksissa: esteettömyys, yhteisöllisyys, palveluiden saavutettavuus, turvallisuus
- Senioritalot ja yhteistilat (esim. kuntosali, harrastustilat).
- Opiskelijat ovat Tampereella suuri asukasryhmä, heille toivottiin asuntoja hyvien kulkuyhteyksien ja kampusten lähelle.
- Päihde- ja mielenterveysongelmaisten asuntojen sijoittaminen hajautetusti niin, että naapuruston turvallisuus ei kärsi.
- Kommuuniasuminen ja monisukupolviasuminen.
- Hissivastusten jatkaminen sai kiitosta, mutta määrärahojen ja avustusprosenttien osalta toivottiin tietoa aikaisessa vaiheessa.

”Erityisesti tarvittaisiin kohtuuhintaisia asuntoja, jotka olisi suunniteltu useamman sukupolven yhteisasumiseen. Tarvitaan kohtuuhintaisia kolmen sukupolven asuntoja. Lisäksi pitäisi suunnitella asuntoja, jotka sopivat noin 50–60-vuotiaalle asukkaalle ja hänen noin 80-vuotiaalle vanhemmalleen yhdessä asumiseen. Toki tällaisissa asunnoissa voisivat asua myös erikäiset ihmiset, joilla ei ole sukulaisuussuhdetta keskenään.”

”Ikääntyneet tamperelaiset, jotka ovat vielä hyväkuntoisia ja aktiivisia kaipaavat asumisessaan esteettömyyttä ja yhteisöllisyyttä (tämä tarkoittaa tässä yhteydessä yhteisen tekemisen ja harrastamisen mahdollisuutta saman katon alla). Senioritaloja, jotka on tarkoitettu hyväkuntoisille ei hoivaa tarvitseville suurelle eläkeläisjoukolle, joka on yleensä myös maksukykyinen. Moni on valmis myymään asuntonsa ja muuttamaan vuokralle, jolloin rahaa vapautuu asumisen lisäksi muihin omiin harrastuksiin ja tarpeisiin.”

”Lapsiperheiden harvinaistuessa syntyvyyden vähentymisen myötä voisivat lapsiperheet olla yksi ryhmä, joiden tarpeet voisi huomioida omana erityisenä ryhmänä opiskelijoiden tapaan.”

”Investointiavustuksen (ei myönnetä enää kaikille erityisryhmille) ja korkotukilainan myöntämisvaltuuksien supistuessa merkittävästi kaupungin rooli rahoituksen toteutumisessa korostuu (takaus ym.).”

4. Asunnottomuuden vähentäminen - nostoja palautteesta

- Tavoitteen saavuttamista pidettiin tärkeänä, mutta haastavana toteuttaa käytännössä.
- Esitetyt keinoja pidettiin pääosin kannatettavina
- Palautteessa korostui tarve asunnottomien henkilöiden palvelutarvetta vastaavalle asumiselle (kohtuuhintainen vuokra-asuminen, asumispalvelut, kapselihotellin kaltaiset innovatiiviset asumisratkaisut)
- Asunto ensin –periaatetta pidettiin tärkeänä, mutta tunnistettiin, että asunto ensin –tyyppisen asumisen rinnalle tarvitaan myös reittejä vahvemmin tuetusta asumisesta kevyempään tukeen
- Palautteessa korostettiin tarvetta ymmärtää asunnottomuuden juurisyitä sekä tunnistaa, että asunnottomat henkilöt eivät ole yhtenäinen ryhmä
- Palautteessa nostettiin esiin asunnottomuuden vaarassa olevat nuoret ja kansainväliset opiskelijat. Vuonna 2024 noin 40 % asunnottomista tamperelaisista oli alle 29-vuotiaita.
- Palautteessa korostettiin kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen merkitystä asunnottomuuden vähentämisessä sekä tarvetta oikea-aikaisille ja oikeille palveluille

”Asunnottomuuden ehkäisytaavoitteen keinoa 'Tontinluovutus asuntojen osoittamiseksi asunnottomuustaustaisille Asetamme haettavaksi tontteja, joiden luovutuksen ehtona on että tontin saaja osoittaa asuntoja asunnottomuustaustaisille asukkaille voisi laajentaa siten että osoitettavat asunnot voivat sijaita myös muualla toimijan asuntokannassa eikä ainoastaan ko. tontinluovutuksen hankkeessa.”

”Asunnottomuustyön kohdissa ei nosteta esiin nuoria / opiskelijoita riskiryhmänä mukaan. Lisäksi KV-opiskelijoiden määrä on isossa kasvussa esim. meillä jo n. 35 % asukkaista on ulkomaalaistaustaisia myös tämä kohderyhmä tulisi ottaa huomioon.”

”Tämä on tärkeä yhteiskunnallinen ja sosiaalipoliittinen tavoite, jota Tampere ei yksin voi ratkaista.”

”Asunto ensin on hyvä tavoite usein mutta aina se ei toimi. Voi se laitostyyppinenkin olla joillekin ainoa mahdollisuus. Usein asunto löytyy, jos laadusta ja sijainnista tinkii. Jotkut eivät tahdo saada asuntoa ainakaan vapailta markkinoilta ja jotkut eivät pysty sitä pitämään. Tyhjiäkin asuntoja kaupungilta löytyy mutta hinta ja laatu ei aina kohtaa. Välivuokraus kaiketi auttaa.”

5. Ilmastokestävyyden ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen - nostoja palautteesta

- Sekä hiilijalanjäljen raja-arvo että luonnon monimuotoisuuden lisääminen saavat laajaa kannatusta.
- Kansallista raja-arvoa tiukemmat hiilijalanjäljen raja-arvot (vuosille 2026-2027) herättävät erityisesti rakennusalan toimijoissa huolta niiden kustannuksia mahdollisesti nostavasta vaikutuksesta.
- Toisaalta monet kommentoijat pitävät kunnianhimoisia tavoitteita erittäin tärkeinä.
- Moni kommentoija nosti esiin purkamisen välttämisen tärkeänä ilmastotekona.
- Luonnon monimuotoisuuden edistämistä pidettiin tärkeänä, mutta tavoitteet koettiin liian abstrakteiksi. Toivottiin konkreettisia toimenpiteitä ja mittareita.
- Lähiluonnon säilyttämisen ja viherpeitteisyyden lisäämisen toivottiin näkyvän linjauksissa vahvemmin. Rakentamisen tulisi kohdentua olemassa oleville alueille, ei metsiin.
- Ilmastonmuutoksen sopeutumisen tavoitteiden puute nostettiin esiin.
- Pientalotonttien energiatehokkuuskannustinta toivottiin myös yhtiömuotoiseen rakentamiseen.

”Yksityistä rakentamista ohjaavia ilmastonmuutokseen sopeutumista parantavia tontinluovutusehtoja ei käsittäkseni ole vielä millään suomalaisella kaupungilla, joten tässä olisi mahdollisuus olla edelläkävijä.”

”Ilmastonmuutokseen sopeutumista ei näytä olevan huomioitu linjauksissa mitenkään. Onko siihen liittyen mahdollista luoda kannustimia tai periaatteita?”

”Tavoitteet luonnon monimuotoisuuden ja tonttien viherpeitteisyyden osalta voisivat olla kunnianhimoisempia. Kannustin energiatehokkaaseen rakentamiseen on hyvä esimerkki - voisiko lomo- ja sopeutumisen teemoissa olla vastaavanlainen kannustin? Esim. luontopohjaisia hulevesiratkaisuja tontilla hyödyntävä pientalon omistaja / taloyhtiö saisi alennuksia hulevesimaksusta tms.”

”Viherpeitteisyyden ja läpäisemättömien pintojen turvaaminen tonteilla erittäin tärkeää ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta. Miten näitä voitaisiin edistää tontinluovutusehdoissa, jotta eivät jää vain ohjeistus- ja suositustasolle kuten nyt?”

”Vaatimukset lisäävät kustannuksia ja suunnittelutyötä. Kaupungin tulisi tarjota selkeät ohjeet ja mahdollisesti taloudellisia kannustimia jotta omaperusteinen tuotanto ei jää kilpailukyvyttömäksi suhteessa konserniyhtiöihin.”

”Hiiliraja-arvon asettaminen Tampereen asuinkerrostalorakentamiselle on merkittävä askel kohti ilmastoviisasta kaupunkikehitystä. Linjaus tukee kaupungin ilmastotavoitteita ja ohjaa rakentamista kohti vähähiilisiä ratkaisuja.”

”Arviomme mukaan alalla on jo toimijoita, joilla on osaamista ja tahtoa saavuttaa asetetut rajat.”

6. Kaupunginosien kokonaisvaltainen kehittäminen – nostoja palautteesta

- Kaupunginosien kokonaisvaltainen kehittäminen nähtiin yleisesti ottaen tärkeinä ja valitut kohdealueet oikeina.
- Toisaalta huomiota toivottiin kiinnitettävän myös muihin alueisiin, kuten Vuorekseen, keskustaan, Ranta-Tampellaan.
- Kaupunginosakehittämisen koordinointi, resurssointi ja onnistumisen mittarit herättivät kysymyksiä.
- Toimenpiteiden kunnianhimo suhteessa strategian tavoitteisiin pohditutti.
- Paikallisten asukkaiden aito osallisuus nähtiin ensiarvoisen tärkeänä.
- Kommenteissa mainittiin mm. Joukkoliikenne, lähipalvelut, yhteisöllisyyden lisääminen, työpaikat, harrastusmahdollisuudet, asuntokannan monipuolistaminen, turvallisuus, jalankulkuympäristö, viheralueet, rakentamisen laatu, kaupunkikuva ja alueilla sijaitsevien arvokkaiden vanhojen rakennusten vaaliminen.

”Kaupunginosatoimikuntien muodostaminen lautakuntien jatkeeksi olisi hieno tamperelainen avaus.”

”Asuinalueiden elinvoimaisuuden tukeminen ja alueellisen eriytymisen ehkäiseminen alueiden palveluita ja turvallisuutta kehittämällä on tärkeää ja tulisi tehdä tiiviissä yhteistyössä alueen kohtuuhintaisten asuntotoimijoiden kanssa.”

”Kehittämiskohteet ovat hyviä ja niitä tulisi kehittää. Esim. Kaukajärvi, Linnainmaa, Hervanta. Niihin voisi rakentaa myös omistusasuntoja, jotka innostavat sinne muuttamiseen ja karsia pois tietynlaista ”rähjäistä” ympäristöä.”

”Hyvä. Esimerkiksi Tesoman seisakkeen ympärille yhä tiiviimmin rakentuvat talot, kun niissä on paljon pieniä asuntoja aiheuttavat kyllä kokonaisvaltaiselle kehittämiselle haasteen, kun yksin asuvia nuoria pakkautuu samalla alueelle paljon. Irrallisuuden vaikutelma on aika voimallinen.”

”Liikaa pyritään eriyttämään alueita hyvään ja bulkkirakentamiseen. Esim. Vuores ja Lamminrahka saa kodikkaita asuntoja, kun taas heikoimmat alueet mm. Tesoma, Hervanta, Kaukajärvi, Lamminpää Niemenranta isoa kolhoa bulkkirakentamista. Myös vuokra-asumista eniten kolhoilla alueilla.”

7. Aluetasoisien asuntotarjonnan monipuolistaminen – nostoja palautteesta

- Monipuolisuuden huomioiminen nähtiin tärkeänä.
- Etenkin kohtuuhintaisen asuntotuotannon aluetasoiset enimmäisosuudet keräsivät paljon palautetta.
- Asuntoja tulisi olla riittävästi joka tarpeeseen.
- Aluetasoisien monipuolistamisen merkitys segregaaation torjuna ymmärrettiin ja sitä kannatettiin.
- Myös opiskelijat ja muut pienasuntoja tarvitsevat tulee huomioida.
- Myös tässä teemassa muistutettiin asukkaiden osallistamisen ja kuuntelun tärkeydestä.

”Omaperusteinen tuotanto hyötty selkeistä pelisäännöistä mutta liian tiukat rajoitukset voivat heikentää hankkeiden kannattavuutta. Esimerkiksi huoneistojakauman ohjaus voi rajoittaa markkinalähtöistä suunnittelua. Kaupungin tulisi varmistaa joustavuus erityisesti, jos markkinatilanne muuttuu.”

”Kaupungin tavoitteet jatkuvasta kasvusta eivät ole täysin linjassa monipuolisen asuntotarjonnan ja pienimuotoisemman asuntotarjonnan lisäämisen kanssa.”

”Asuntokannan monipuolisuuden varmistamisessa (vähintään 20 % valmistuneista asunnoista tulee olla muuta kuin kerrostaloasuntoja.) on huomioitava kustannustehokkuus. Pienimittakaavaisuus ei yleensä mahdollista kohtuuhintaista vuokra-asumista. Löytyykö joku pienimittakaavaisuuteen keskittynyt toimija, joka voisi kehittää pienimittakaavaista asumista kohtuuhintaiseksi alueesta riippumatta.”

”Miksei täällä rakenneta 3–4-kerroksisia kerrostaloja? Voiko hissi olla pelkkä peruste siihen?”

”Lisäämällä eri asumismuotoja ja varsinkin erikokoisia asuntoja kerrostaloissa eikä vain pieniä yksiöitä, vaikka niillekin suuri kysyntä on. Mahdollisuus asua samalla asuinalueella, vaikka elämäntilanne muuttuisi suurestikin asukkaille omat alueet muodostuvat rakkaiksi.”

8. Elinkeinpolitiikan tukeminen – nostoja palautteesta

- Elinkeinpolitiikan tukeminen mm. yritystonttitarjonnalla on tärkeää:
  - Työpaikkojen varmistaminen ja työllisyyden parantaminen
  - Työssäkäyvien veronmaksajien sijoittuminen kaupunkiin
  - Palveluiden turvaaminen
  - Keskustan elinvoima
  - Kaupungin veto- ja pitovoima yleisesti
- Toisaalta myös kriittisiä kommentteja esitettiin:
  - Kaupunki ei saa olla liian sinisilmäinen
  - Joillekin tilaintensiivisille toimijoille kehyskunnat sopivat paremmin
  - Yritysalueiden luontovaikutukset
- Kommenteissa pohdittiin hyvin erilaisia yrityksiä erilaisine tarpeineen.
  - Pienyrittäjille tärkeitä ovat edulliset toimitilat.
  - Hyvät kulkuyhteydet ovat tärkeitä kaikille yrityksille.
  - Synergia muiden yritysten kanssa.

”Keskustan tuntumasta on poistettu jatkuvasti pienteollisuustiloja. Uusia pitäisi saada tilalle, vaikka kuinka alueen rakennukset olisi arvokasta muuntaa asunnoiksi. Yrityksiltä katoaa mittava määrä synergiaa, kun yritys muuttaa pois kauemmas yksin harjoittamaan liiketoimintaa. Kannattaa huomioida myös nämä pienet yritykset ja niiden toimintaedellytykset varsinkin nyt kun työttömyys on korkea. Syntyisi varmasti paljon startup yrityksiä lisää, jos siinä tuettaisiin enemmän.”

”Ei saa missään nimessä raivata luonnontilaisia alueita yritysalueiksi. Yrityksille löytyy aivan varmasti tilaa jo raivatuilta alueilta tai joutomailta, joita Tampereellakin kyllä riittää.”

”Lisää paukkuja tähän! Vaikka rakentaisimme kuinka paljon uusia asuntoja se yksinään ei riitä kasvattamaan Tampereen pitovoimaa tarvitaan lisää myös mm. työpaikkoja.”

”Yritysten työvoiman asumisen mahdollistamiseksi kaupungissa tulee olla riittävästi kohtuuhintaista asumista.”

9. Laadukas, houkutteleva ja monipuolinen asuntotarjonta – nostoja palautteesta

- Rakentamisen laatu ja nykyhetken suunnitteluratkaisut saavat osakseen jyrkkää kritiikkiä: uusia asuntoja ei nähdä houkuttelevina asukkaille. Nykyasuntoja pidetään liian ahtaina, pimeinä ja epäkäytännöllisinä.
- Asumisen laadun toivottiin näkyvän myös viihtyisän ja kauniin asuinympäristön muodossa. Toivottiin väriä, väljyyttä, kodikkuutta ja monimuotoisuutta, ei bulkkia. Vehreät ikkunanäkymät koettiin tärkeiksi.
- Asuntotarjonnan monipuolistamisessa tulee huomioida alueen luonne.
- Rakennusalan toimijat vastustivat tiukkoja rajoituksia ja toivoivat joustonvaraa markkinatilanteen mukaan sekä väljiä kaavoja.
- Lapsiperheille toivottiin riittävän suuria asuntoja myös kerrostalovaltaisille alueille.
- Laatu on tärkeää, mutta muistutettiin, että asukkailla tulee olla myös varaa asuntoihin.

”Omaperusteinen tuotanto hyöttyy selkeistä pelisäännöistä mutta liian tiukat rajoitukset voivat heikentää hankkeiden kannattavuutta. Esimerkiksi huoneistojakauman ohjaus voi rajoittaa markkinalähtöistä suunnittelua. Kaupungin tulisi varmistaa joustavuus erityisesti jos markkinatilanne muuttuu.”

”Rakentaminen on ollut viime vuosina sijoittajavetoista rakennusbisneksen sanelemaa, jonka seurauksena on tehty huonolaatuista ja epäviihtyisää rakentamista taloudellisten voittojen maksimoimiseksi. Siksi tämänhetkinen uusi rakennuskanta on mielikuvituksetonta klaustrofobista bulkkikorttelia ja asunnot ahtaita & epäkäytännöllisiä ihmissäiliöitä. Tämän on ehdottomasti muututtava. Rakentamisen keskiöön täytyy ottaa kaupungin ASUKKAAT ja rakentaa sellaista rakennuskantaa millaisissa taloissa ja ympäristöissä ihmiset todella haluavat elää.”

”Hinta voi olla isoin este asuntotuotannon tavoitteen toteutumiselle. Kukin voi omalta osaltaan miettiä miten tavallisella palkansaaajalla on varaa ostaa uudisasunto Tampereelta? Nuoret perheet muuttavat ympäristökuntiin, jossa hintataso on kohtuullisempi kelvollisempien tonttien hintojen sekä kaava- ja rakenneratkaisujen ansiosta. Siksi asuntotuotannon kustannuksiin tulisi kiinnittää kaikessa tuotannossa huomiota mihin kaupungilla on mahdollisuus vaikuttaa.”

”Tiivismatalalle townhouse-rakentamiselle voi hyvinkin olla kysyntää Tampereella ja sitä tulisikin edistää.”

Maapolitiikka – nostoja palautteesta

- Asuntotonttien maanvuokrien kohtuullistaminen ja kaupunkikonsernin asuntoyhteisöjen vapaarahoitteisten hankkeiden tonttivuokrien kohtuullistaminen.
- Vuokratonttien lunastusmahdollisuus
- Täydennysrakentamisen kannustimia pidettiin tärkeinä täydennysrakentamishankkeiden liikkeelle lähdössä. Lisäksi toivottu helpompaa ja nopeampaa prosessia.
- Vaihtomaina ei tulisi käyttää luontoarvoltaan merkittäviä alueita.
- Pyydettiin avaamaan sopimussakkojen määrää ja suhdetta sopimuskorvaukseen.
- Toivottiin selkeämpää tiedotusta vuokrasopimuksen päättyessä tulevasta vuokrasta sekä selkiytystä vuokran kohtuullistamista koskevaan ohjeistukseen.

”Sanktioita oli esitetty muutamassa kohdassa. Pystyisikö prosesseja (esim. tontinluovutus) kehittämään siten että toteutuminen varmistetaan muilla keinoin kuin sanktioimalla. Tontinluovutusehdoissa on hyvä olla tiukkoja vaatimuksia mutta ne tulisi pystyä varmistamaan etukäteen ilman sanktiointia. Hankkeiden hyvä valmistelu yhdessä viranhaltijoiden kanssa varmistaa tämän ja vahvistaa tavoitteiden toteutumisen.”

”Kaupungin maanhankinnan tulisi hillitä tontti- ja siten rakentamisen hintojen nousupainetta.”

”Asemakaavalla suojeltujen rakennusten ylläpito ja peruskorjaus vaativat merkittäviä taloudellisia panostuksia, jotta rakennus- ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Korjaustyöt edellyttävät usein erityisasiantuntemusta ja käsityövaltaisia menetelmiä, jotka nostavat kustannuksia. Vastuu näistä kuluista kohdistuu maanvuokralaisiin - yksityisiin ja asunto-osakeyhtiöihin- jotka huolehtivat rakennusten säilymisestä. Tampereella kulttuuriympäristö ja suojeltu rakennuskanta muodostavat merkittävän osan kaupungin identiteetistä ja vetovoimasta. Siksi kaupungin tulisi tukea kulttuuriperinnön säilyttämistä selvemmin myös maanvuokrapolitiikassaan.”

Yleiset kommentit – nostoja palautteesta

- Yleisissä kommenteissa oli melko paljon kaavoitukseen ja maankäyttöpolitiikkaan liittyviä kommentteja.
- Turvallisuuden tunne lisää asumisen houkuttelevuutta, etenkin perheiden näkökulmasta.
- Asukkaita tulisi kuunnella ja asukkaiden mielipiteillä tulisi olla aidosti vaikutusta päätöksiin.
- Eläkeläisten huomioimista toivottiin useissa kommenteissa.
- Luonnon turvaamisen toivottiin näkyvän linjauksissa painokkaammin.
- Asunto- ja maapolitiikan toimintaperiaatteita pidettiin hyvinä, mutta muistutettiin, että niiden tulee näkyä myös käytännön toiminnassa ja resurssoinnissa.
- Lisäyksinä toimintaperiaatteisiin esitettiin asukaslähtöisyyttä, saavutettavuutta ja edelläkävijyyttä.

”Väljempää rakentamista ja jarrua rakennusoikeuksien maksimoimiseen (rakennusyhtiöt).”

”Kun (tonttivuokrien) joustot vihdoinkin saatiin 2023, kaupunki esittää nyt talouden tasapaino-ohjelmassa juuri saavutettujen joustojen poistamista. Kaupungin talouteen joustojen poistolla on vain pieni vaikutus mutta yksittäisen vuokratontilla olevan taloyhtiön osakkaalle ja asukkaalle joustojen säilyminen on merkityksellinen koska tonttivuokran porrastettu nousu tuo omaan talouteen sopeutumisaikaa. Pitkäjänteistä asunto- ja maapolitiikkaa ei joustojen poistaminen kahden vuoden jälkeen liene.”

”Kokemus kuntalaisille tarkoitetuista osallistamistilaisuuksista on, ettei niillä ole minkäänlaista käytännön merkitystä tai vaikutusta. Asiat toteutetaan kuten on suunniteltu.”

”Vaikka MAL-sopimus ja kaupunkiseudun rakennesuunnitelma ohjaavat kasvua merkittävän kasvun vyöhykkeelle näissä tavoiteltu kasvu ja tarvittava rakentamisen tiiveys on ainakin osin toteutettavissa muutenkin kuin pelkästään kerrostaloja rakentamalla. Toivotaan myös keskitehokasta rakentamista Tampereelle.”

”Ilmasto- ja luontonäkökulmat on asetettava myös asunto- ja maapolitiikan AIVAN keskiöön. Meillä ei ole varaa muuhun. Tampereella on kunnianhimoiset ilmasto- ja luontotavoitteet, jotka jäävät sanahelinäksi, jos myös asunto- ja maapolitiikan osalta näiden tavoitteiden toteutumisesta ei huolehdita.”